

STORTINGET

Stortingstidende

Referat fra møter i Stortinget

Nr. 81 · 29. mai
Sesjonen 2018–2019

Møte onsdag den 29. mai 2019 kl. 10

President: Tone Wilhelmsen Trøen

Dagsorden (nr. 81):

1. Muntlig spørretime
2. Ordinær spørretime
3. Referat

Presidenten: Det foreligger en rekke permisjons-søknader:

- fra representantene Else-May Botten *Norderhus*, Jonny *Finstad* og Martin *Henriksen* i tiden fra og med 3. juni til og med 14. juni – alle for å delta på strategisk krisehåndteringskurs ved Forsvarets høyskole
- fra Høyres stortingsgruppe om permisjon for representanten Hårek *Elvenes* i tiden fra og med 31. mai til og med 3. juni, for representanten Trond *Helleland* 3. juni og for representanten Lene *Westgaard-Halle* 3. juni, fra Senterpartiets stortingsgruppe om permisjon for representanten Liv Signe *Navarsete* 3. juni, fra Arbeiderpartiets stortingsgruppe om permisjon for representanten Nils Kristen *Sandtrøen* 3. juni og fra Fremskrittspartiets stortingsgruppe om permisjon for representanten Christian *Tybring-Gjedde* 3. juni – alle for å delta i NATOs parlamentariske forsamlings vårsesjon i Bratislava i Slovakia
- fra Høyres stortingsgruppe om permisjon for representanten Ingjerd *Schou* mandag 3. juni for å delta i Europarådets parlamentariske forsamling i Paris
- fra Fremskrittspartiets stortingsgruppe om velferdspemisjon for representanten Dagfinn Henrik *Olsen* mandag 3. juni
- fra Arbeiderpartiets stortingsgruppe om velferdspemisjon for representanten Ingvild *Kjerkol* i tiden fra og med 3. juni til og med 7. juni
- fra Arbeiderpartiets stortingsgruppe om velferdspemisjon for representanten Arild *Grande* i tiden fra og med 3. juni til og med 7. juni
- fra representanten Kari Elisabeth *Kaski* om foreldrepermisjon i tiden fra og med 3. juni og ut Stortingets vårsesjon.
Disse søknader foreslås behandlet straks og innvilget. – Det anses vedtatt.
- Fra første vararepresentant for Oslo, Olivia Corso *Salles*, foreligger søknad om fritak for å møte i Stortinget under representanten Kari Elisabeth *Kaski*s permisjon, på grunn av egen foreldrepermisjon.
- Fra første vararepresentanter for henholdsvis Nord-Trøndelag og Østfold fylke, Jorid Juliussen *Nordmelan* og Monica Carmen *Gåsvatn*, foreligger søknader om fritak for å møte i Stortinget mandag 3. juni,

under henholdsvis representantene Ingvild *Kjerkol* og Ingjerd *Schou*s permisjoner, av velferdsgrunder.

Etter forslag fra presidenten ble enstemmig besluttet:

1. Søknadene behandles straks og innvilges.
2. Følgende vararepresentanter innkalles for å møte i permisjonstiden:
For Akershus fylke: Anne Kristine *Linnestad* 3. juni
For Buskerud fylke: Iselin *Haugo* 3. juni
For Hedmark fylke: Tone Merete *Sønsterud* 3. juni
For Møre og Romsdal fylke: Tove-Lise *Torve* 3.–14. juni
For Nordland fylke: Elizabeth *Åsjord Sire* 3.–14. juni og Grethe *Andersen* 3. juni
For Oslo: Solveig *Skaugvoll Foss* 3. juni – ut vårsesjonen og Geir Hågen *Karlsen* 3. juni
For Sogn og Fjordane fylke: Steinar *Ness* 3. juni
For Troms fylke: Kari-Anne *Opsal* 3.–14. juni
For Nord-Trøndelag: Gaute *Børstad Skjervø* 3.–7. juni, Jorid Juliussen *Nordmelan* 4.–7. juni og May Britt *Lagesen* 3. juni
For Vestfold fylke: Renate *Sølversen* 3. juni
For Østfold fylke: Thor *Edquist* 3. juni

Presidenten: Representanten Kjersti Toppe vil fremsette et representantforslag.

Kjersti Toppe (Sp) [10:03:25]: Eg vil på vegner av stortingsrepresentantane Willfred Nordlund, Siv Mossleth og meg sjølv fremja eit forslag om «å utrede to sykehus med fullverdige akuttfunksjoner på Helgeland».

Presidenten: Representanten Freddy André Øvstegård vil fremsette et representantforslag.

Freddy André Øvstegård (SV) [10:03:57]: Jeg har gleden av å legge fram et forslag på vegne av stortingsrepresentantene Kari Elisabeth *Kaski*, Torgeir *Knag Fylkesnes*, Lars *Haltbrekken*, Arne *Nævra* og meg selv om rettfærdig skattlegging av internasjonale selskaper.

Presidenten: Forslagene vil bli behandlet på reglementsmessig måte.

Sak nr. 1 [10:04:24]

Muntlig spørretime

Presidenten: Stortinget mottok mandag meddelelse fra Statsministerens kontor om at statsrådene Siv *Jensen*, Jon Georg *Dale* og Harald T. *Nesvik* vil møte til muntlig spørretime.

De annonserte regjeringsmedlemmene er til stede, og vi er klare til å starte den muntlige spørretimen.

Vi starter da med første hovedspørsmål, fra representanten Jonas Gahr Støre.

Jonas Gahr Støre (A) [10:04:50]: Jeg gratulerer finansministeren med dagen og ønsker å stille henne et spørsmål.

Det å bygge infrastruktur, det å føre en klimapolitikk, krever modige beslutninger, og det krever god ledelse. Det har ikke Norge i dag. Vi har stor usikkerhet om en viktig komponent i dette, nemlig synet på hvordan vi skal finansiere det. Fra regjeringen kommer det utspill den ene dagen, som den andre dagen blir skutt ned av andre. I dag i Politisk kvarter hørte vi to representanter for regjeringspartiene være garantister mot hverandres politikk. Finansministeren har varslet et krisemøte om dette i regjeringen. Det er uklart hva som kommer ut av det. Vi har altså en regjering som virker handlingslammet på dette viktige området.

Arbeiderpartiet har, når det gjelder bompenger, sagt følgende: Vi vil erstatte bompenger med et mer treffsikkert og rettferdig system med veiprising. Vi vil at staten skal ta en større andel av kollektivutbyggingen i de store byene. Vi vil at elbilene gradvis skal begynne å bidra til spleiselaget. Vi ønsker å gjennomgå Nasjonal transportplan for å få kontroll med kostnadene. Og vi vil ha en bedre fordelingspolitikk med pendlerfradrag, og andre utgifter må gå ned for vanlige familier.

Det som skjer nå, er at det blir satt rekord i bompenggeinnkrevningen med finansminister og samferdselsminister fra Fremskrittspartiet. I Stortinget kom det i går til behandling tre store veiprosjekter som delvis finansieres med bompenger, på til sammen 15 mrd. kr – foreslått og støttet av Fremskrittspartiet. Vi trenger klarhet i hva regjeringen mener om disse uklare utspillene. Derfor har jeg tre spørsmål, som jeg egentlig ønsker at finansministeren svarer ja eller nei på:

Er det aktuelt for regjeringen å følge Fremskrittspartiets landsmøte og bruke betydelig med penger fra våre barns pensjonsfond for å redusere bompengene? Er det aktuelt for regjeringen å endre elbilfordelene nå, slik finanspolitisk talsperson i Fremskrittspartiet foreslår? Og kunne det være aktuelt, dersom bompenger er viktig, å utrede et system med veiprising som er mer rettferdig og treffsikkert?

Statsråd Siv Jensen [10:06:57]: La meg først få lov til å takke for gratulasjonen. Riktignok er ikke dagen før på lørdag, så det tyder på at det er ikke alt man leser i avisen som er sant – men takk for gratulasjonen like fullt, og takk for spørsmålet.

Det pågår en stor og viktig samfunnsdebatt i disse dager om bompengefinansiering, og det skjønner jeg, for veldig mange bilister opplever nå at belastningen på dem begynner å bli for stor, og at de er med på å betale

for ting som egentlig ikke handler om den veien de kjører på. Da er det riktig å ta den debatten på alvor, og det mener jeg at regjeringen gjør – rett og slett fordi vi helt systematisk gjennom de årene vi har sittet i regjering, har gjort en jobb for å redusere bompengbelastningen. Vi har gjennom den politikken vi har ført de siste årene, spart bilistene for nesten 4 mrd. kr. Det er 4 mrd. kr som bilistene ikke ville blitt spart for hvis Arbeiderpartiet og Senterpartiets håndtering av dette hadde blitt fulgt. Arbeiderpartiet og Senterpartiet har f.eks. vært imot forslaget om både en rentekompensasjonsordning og en bompengereform.

Jeg registrerer at det mange partier nå prøver på, er et opprør mot egen politikk – ikke mot den politikken regjeringen fører. Regjeringen har helt systematisk bidratt til å redusere belastningen for bilistene. Vi har økt samferdselsbudsjettet med 75 pst. i den tiden vi har sittet i regjering, og jeg kan bekrefte at elbilpolitikken til regjeringen ligger fast i denne perioden – og den virker. Den fører til at avgiftsinntektene til statskassen går ned fordi vi stimulerer bilistene gjennom positive virkemidler til å kjøpe nye og utslippsgjerrige biler. Det gjør at bilparken blir fornyet. Det gjør at utslippene går ned. Det er altså en del av regjeringens politikk.

Jeg har registrert at Arbeiderpartiet tar til orde for et veiprisingssystem. Det er egentlig ikke noe annet enn å sette et annet navn på det eller å flytte taksometeret rett inn i bilen. Det løser ikke bompengbelastningen som folk opplever. Jeg mener vi må være opptatt av å redusere belastningen for folk – ikke å gi det et annet navn.

Jonas Gahr Støre (A) [10:09:05]: Høyres finanspolitiske talsperson ønsker et forlik om veiprising. Bilistene bør være med og betale for veier, bilistene bør være med og betale for bedre kollektivtilbud og sykkeltilbud i de store byene, men det kan gjøres mer treffsikkert og mer rettferdig. Mitt spørsmål til finansministeren er da – og hun sitter med de store pengene: Kan denne nasjonale transportplanen gjennomføres uten at bilistene er med og betaler?

De prosjektene som samferdselsministeren nå legger fram for Stortinget – i milliardklassen – og som Fremskrittspartiet er for der, har bompenger inne som en komponent. Så la oss få det avklart fra regjeringens side: Er det aktuelt å gjennomføre denne transportplanen med dens prosjekter – senest i går E6 Moelv–Øyer, E6 Ulsberg–Melhus, E18 Langangen–Dørdal – på til sammen 15,6 mrd. kr i bompenger, foreslått støttet av Fremskrittspartiet? Er det aktuelt å gjennomføre dette uten bompenger?

Statsråd Siv Jensen [10:10:01]: Først til påstanden om forliket om veiprising. Regjeringen har sagt at vi skal videreføre disse fordelene i denne perioden. Så har

det vært en diskusjon om hva man skal gjøre i neste stortingsperiode.

Det regjeringen har gitt uttrykk for, er at vi skal gå gjennom det fremtidige bilavgiftssystemet for å sikre at det blir bærekraftig over tid. Da er det mange ulike forhold man er nødt til å se nærmere på. Hvordan skal bilistene avgiftsbelegges i en tid framover da de virkemidlene vi nå har, ikke er like treffsikre? Den utredningen er regjeringen så vidt i gang med.

Når det gjelder realisering av NTP, er det vel mer nærliggende å rette de spørsmålene til samferdselsministeren, som også er her. Men jeg kan forsikre om at ambisjonene våre om å fortsette å bygge ut god infrastruktur over hele landet ligger fast. Det er et av de viktigste kravene vi møter fra et samlet norsk næringsliv. Uansett hvor i landet vi reiser, handler det om god infrastruktur, som gjør at næringslivet kan få fraktet varene sine ut til markedene raskest og rimeligst mulig.

Presidenten: Det åpnes for oppfølgingsspørsmål – først Jonas Gahr Støre.

Jonas Gahr Støre (A) [10:11:07]: Vi skal stille spørsmål til samferdselsministeren, men det er relevant å spørre finansministeren, fordi hennes partis landsmøte ønsker å bruke 100 mrd. kr av pensjonsfondet, våre barns penger, for å finansiere dette. Det er jo relevant for finansministeren. Hennes finanspolitiske talsperson ville oppheve elbilfordelene neste år og saldere det opp mot bompengebetalingen. Det har finansministeren nå avlivet – da er det ryddet opp i.

Dette med veipricing åpner finansministeren – hører jeg – nå for at man kan se på i en større gjennomgang. Hun bekrefter at for å gjennomføre prosjekter skal bilistene være med og betale. Det bør gjøres mer rettfærdig. Vel, hvorfor vente to år med å utrede et system som vil være mer treffsikkert? Kan vi ikke utrede det nå, slik at det kan gjennomføres? Det krever arbeid å gjøre dette.

Men da kan jeg få svar på fra finansministeren: Er det et aktuelt tema å droppe innkreving fra bilistene og erstatte det med å bruke penger fra pensjonsfondet, slik hennes parti har gått inn for?

Statsråd Siv Jensen [10:12:05]: Vi gjør jo i og for seg det allerede, vi bruker ganske mye penger over statsbudsjettet på å finansiere infrastrukturbygging i Norge.

Det er altså slik at bildet har snudd. Da Arbeiderpartiet sist satt i regjering, krevde man inn betydelig mer i avgifter og bompenge fra bilistene enn det man fikk tilbake i form av veibygging og infrastruktur. Nå er det bildet snudd. Nå krever vi mindre inn i bilavgifter og bompenge i forhold til hva vi betaler tilbake. Finansieringen over statsbudsjettet har økt med 75 pst. Det er fordi det er viktig å investere i infrastruktur.

Og nei, jeg åpnet ikke nå for å innføre et veipringsystem. Det jeg sa, var at regjeringen har sagt i plattformen at vi skal gå gjennom hele bilavgiftssystemet for å se hvordan det kan bli mer bærekraftig i fremtiden. Og det er ikke slik at vi sitter og venter. Vi har systematisk – gjennom hele vår tid i regjering – gjort det vi kan for å redusere bompengebelastningen for innbyggerne. Det har Arbeiderpartiet vært mot. Det har Senterpartiet vært mot. Jeg synes det er rørende at partier som hele veien har hatt et varmt engasjement for bompenge, nå forsøker å late som om de ikke har det lenger.

Presidenten: Jonas Gahr Støre – til oppfølgingsspørsmål.

Jonas Gahr Støre (A) [10:13:15]: Realiteten er jo at det settes rekorder i innkreving av bompenge. Og det at det nå skapes stor usikkerhet rundt bymiljøpakker i nord og i sør, er et tema som finansministeren og regjeringen bør ta på største alvor, både fordi det er et spørsmål om hvordan vi finansierer helt nødvendige prosjekter, både for vei, for kollektivtrafikk og ikke minst for miljø, så ungene våre ikke blir syke av å vokse opp i byer, og at vi får en kurs videre med tanke på hvordan vi kan gjennomføre infrastrukturutvikling i Norge og finansiere det på en ordentlig måte.

Dette bekrefter jo bare at det er en regjering som trekker i ulike retninger for hvordan vi skal møte den uroen folk har, som opplever at de har utgifter, i tillegg til alt annet som blir dyrt i hverdagen. Der trekker regjeringen i ulik retning.

Mitt siste spørsmål gjelder disse bypakkene som nå skrotes rundt om i landet: Hvordan ser finansministeren på at regjeringen skal ta grep for å få det tilbake på skinner? De er part i disse avtalene.

Statsråd Siv Jensen [10:14:19]: For det første trekker ikke regjeringen i ulik retning. Regjeringens politikk ligger fast, og den gjennomføres helt systematisk med det formål å redusere belastningen mest mulig for bilistene, samtidig som vi bygger ut mest mulig infrastruktur. Igjen: Det er derfor vi har økt samferdselsbudsjettet med 75 pst. gjennom disse årene – over statsbudsjettet. Det er derfor vi nå har snudd byrden for bilistene, til at de betaler inn mindre i forhold til det de får igjen, i motsetning til hva som var situasjonen da Arbeiderpartiet sist satt i regjering.

Usikkerheten om bypakkene mener jeg det er naturlig å spørre samferdselsministeren om, men det jeg kan si, er at det statlige bidraget til disse pakkene er ganske stort. Så er det opp til de lokale politikere hvordan de skal finansiere sin andel av det. Mange steder har man lagt en betydelig byrde på bilistene fremfor å stille opp med egen finansiering. Og det at lokale politikere

nå tar den kampen, mener jeg er helt fint, for det er ikke ett prosjekt som passerer denne salen uten at det er et lokalpolitisk vedtak på det.

Presidenten: Sverre Myrli – til neste oppfølgings-spørsmål.

Sverre Myrli (A) [10:15:29]: Da skal samferdselsministeren få spørsmål om samme tema.

Vi hørte ved møtets start at en del stortingsrepresentanter skulle delta på strategisk krisehåndteringskurs. Det kunne kanskje være en idé å åpne for at også regjeringsmedlemmer kan være med på det samme kurset.

Finansministeren sa at Arbeiderpartiet tar til orde for vegprising. Ja, det er riktig, og sist vi diskuterte vegprising med samferdselsministeren her i salen, sa han at det er uaktuelt å utrede vegprising. Etter det har Venstre vært ute med utspill om å utrede vegprising, Høyre har vært sterk og klar – deltok selv i debatt i NRK på mandag med Høyres finanspolitiske talsmann, sterk og klar, inviterer til og med til forlik om vegprising – og Kristelig Folkeparti har til og med fremmet forslag i Stortinget om vegprising.

Vi må få avklart: Hva mener regjeringen om å utrede vegprising?

Statsråd Jon Georg Dale [10:16:32]: Vi følger opp dei vedtaka Stortinget har gjort her, men Arbeidarpartiets forsøk no er ei total avsporing av den debatten vanlege folk deltek i, nemleg ein diskusjon om bompengenivået har vorte for høgt i dei største byane. Arbeidarpartiet må prøve å gjere det til ein diskusjon om ein annan måte å krevje inn pengane på, men det er ikkje først og fremst diskusjonen om kva slags måte ein krev inn pengane på som gjer at det er store protestar i ein del av byområda ute; det er det at bompengenivået er for høgt. Arbeidarpartiets forsøk på å svare på det problemet er ei fullstendig avsporing av debatten. Det som må til, er kostnadsreduksjonar i prosjekta, det er å dimensjonere pakkene slik at ein faktisk ikkje tek inn meir i bompengar enn det er lokal aksept for. Det er jo det som er hovudproblemet i desse byområda, det som er hovudproblemet for fleire andre prosjekt, og det er difor vi har gjennomført reformer i bompengesektoren: for å få ned bompengane. Arbeidarpartiets forsøk på å gjere dette til ein vegprisingsdebatt er ei fullstendig avsporing frå den debatten vanlege folk deltek i.

Presidenten: Sverre Myrli – til oppfølgings-spørsmål.

Sverre Myrli (A) [10:17:33]: Nå er det jo ikke Arbeiderpartiet som har dratt i gang denne debatten; den tror jeg har fått fyr med helt andre krefter, men vi deltar

selvsagt i den, og vegprising er ett av elementene, som partileder Gahr Støre også refererte til i sitt innlegg.

Men jeg hadde ett enkelt spørsmål. Ideen med den muntlige spørretimen er jo at stortingsrepresentanter stiller spørsmål, og at regjeringsmedlemmer svarer – fortrinnsvis på det de får spørsmål om. Og spørsmålet mitt var enkelt og greit: Er det nå, etter utspillene vi har sett fra Venstre og Høyre, aktuelt for regjeringen å utrede vegprising?

Statsråd Jon Georg Dale [10:18:11]: Også finansministeren har gjort greie for dette fleire gongar. Vi ser på endringar i det totale bilavgiftssystemet for å få til eit berekraftig system etter 2025. Stortinget har gjort eit vedtak – og eg bekreftar at det følgjer vi opp. Om det er andre teknologiske løysingar som gjer det billigare å krevje inn dei pengane vi i dag betaler i bomstasjonane, ser vi naturlegvis på. Men det Arbeidarpartiet aktivt tek til orde for, er å flytte dagens bomstasjonar inn i privatbilen til folk. Det synest eg er ein dårleg idé. Eg trur ikkje det blir mindre betaling for bilistane av at taksameteret står inne i bilen i staden for på utsida, og det er det som er den grunnleggjande utfordringa vanlege folk opplever i den politiske diskusjonen. Det gjer at svaret på spørsmålet frå Sverre Myrli er som det var i stad: Vi følgjer opp dei vedtaka som Stortinget har gjort. Men dersom ein har tenkt å svare på den utfordringa vanlege folk opplever, er den diskusjonen som Arbeidarpartiet prøver å føre an der, ei fullstendig avsporing frå den verkelegheita vanlege folk opplever.

Presidenten: Sverre Myrli – til oppfølgings-spørsmål.

Sverre Myrli (A) [10:19:16]: Det er ingen avsporing. Venstre ønsker vegprising, Høyre ønsker vegprising, Kristelig Folkeparti ønsker vegprising, Arbeiderpartiet ønsker vegprising, SV ønsker vegprising – et stort flertall i Stortinget ønsker vegprising, men regjeringen vil ikke utrede det.

Samferdselsministeren skal få et annet spørsmål, som er i samme leia, av meg. Det bygges nå ny veg i Løten og Elverum, rv. 3 og rv. 25. Den vegen blir billigere enn antatt, og det er veldig bra. Problemet er at den besparelsen på vegen tar staten på sin andel, mens bompengene ligger fast. Så det blir billigere for staten, mens bilistene skal betale akkurat like mye i bompenger som vegprosjektet var kalkulert til før besparelsen. Det betyr at for rv. 3 og rv. 25 i Løten og Elverum kan bompengandelen komme opp i 90 pst.! Spørsmålet mitt er: Er det ingen grenser for denne regjeringen når det gjelder hvor høy bompengandelen kan være?

Statsråd Jon Georg Dale [10:20:24]: Det er heilt rett, som representanten Myrli no kort gjorde greie for, at

alle parti, bortsett frå Framstegspartiet, vil ha vegprising. Vi vil ha mindre bompengar. Det meiner eg illustrerer kva som er hovudforskjellen på Framstegspartiet og alle andre parti når det gjeld dette. Vi har innsett og akseptert at vi ikkje vann alle slaga då vi forhandla om dette i arbeidet med regjeringsplattforma. Men vi har fått ned bompengane, fordi vi var opptekne av det då vi gjennomførte reforma, då vi laga kompensasjonsordninga, då vi auka den statlege delen i ei rekkje prosjekt, frå det som Arbeidarpartiet og Senterpartiet i si tid føreslo at bompengebelastinga skulle vere for bilistane. På område etter område har vi levert.

Til spørsmålet om rv. 3 og rv. 25: Eg har sagt at vi ikkje veit den endelege sluttkostnaden for det prosjektet. Eg har også sagt at når vi kjenner han, skal vi i det prosjektet gjere konkrete vurderingar av om Framstegspartiet sitt nye gjennomslag i Granavolden-plattformen for bompengekompensasjonsordning også kan nyttast i det prosjektet for å redusere bompengebelastinga. Dette har vore avklart før, det er ikkje noko nytt her.

Presidenten: Trygve Slagsvold Vedum – til oppfølgingsspørsmål.

Trygve Slagsvold Vedum (Sp) [10:21:41]: Finansminister Siv Jensen er den finansministeren i norsk historie som har tatt inn mest i avgifter. På ett år økte hun avgiftsnivået på norske drivstoffavgifter mer enn det som skjedde gjennom åtte rød-grønne år, har Erna Solberg sagt. Hun har kuttet pendlerfradragene, hun har hatt en helt målrettet politikk for å øke avgiftene for folk flest.

Hva ser vi i revidert nasjonalbudsjett? Siv Jensen og Fremskrittspartiet er ute og skryter av at de har lagt fram en bompengepakke på 200 mill. kr. Det er skrytesiden, men hva er realiteten? Jo, det er at man øker bompengebelastinga med 430 mill. kr først gjennom OPS-prosjektet som ble nevnt i sted, rv. 3 og rv. 25, og E39 på Klett. Man tar altså inn 430 mill. kr, som før var en statlig bevilgning, og så gir man 200 mill. kr tilbake og skryter av det. Sannheten er at hvis det statsbudsjettet som var i fjor høst, hadde blitt stående, hadde det blitt mindre bompenger enn i det reviderte nasjonalbudsjettet som Siv Jensen nettopp har lagt fram.

Statsråd Siv Jensen [10:22:46]: Jeg er ikke helt sikker på hva som var spørsmålet.

Presidenten: Trygve Slagsvold Vedum – til oppfølgingsspørsmål.

Trygve Slagsvold Vedum (Sp) [10:22:54]: Det som er illustrerende for Fremskrittspartiet i regjering, er at når det gjelder avgifter og bompenger, sier de én ting, men når det kommer til stykket, gjør de noe helt annet.

Når det gjelder bilavgiftene, opplever en vanlig bilist at det er rekordhøye drivstoffavgifter. De som er pendlere, opplever at de aldri før har hatt dårligere pendlerfradrag. Når gjelder bompenger, har man aldri før opplevd et høyere bompengenivå.

Så kommer man med den typen skrytepakker som regjeringen gjorde i forbindelse med Fremskrittspartiets landsmøte, men når det kommer til stykket og man ser på revidert nasjonalbudsjett, går bompengene opp, og det er et høyere bompengenivå etter revidert nasjonalbudsjett enn det var før revidert nasjonalbudsjett.

Når skal Fremskrittspartiet gå fra ord og selvskrut til handling når det gjelder bompenger, pendlerne og avgiftsnivå? De fleste i Norge har opplevd at det har blitt mer krevende, ikke bedre.

Statsråd Siv Jensen [10:23:44]: Vi har gått fra ord til handling gjennom hele vår tid i regjering. Vi har systematisk jobbet for å redusere bompengebelastingen for innbyggerne, mot Senterpartiets stemmer. Senterpartiet har vært imot rentekompensasjonsordningen, de har vært imot bompengereformen, de har vært imot de aller fleste tiltakene denne regjeringen har iverksatt for å redusere belastningen for folk. Det hjelper ikke at Slagsvold Vedum står og rister på hodet, for det er et faktum.

Denne regjeringen har også – helt systematisk – redusert de samlede bilavgiftene. De har gått ned med i underkant av 2 mrd. kr. Det betyr mindre i bilavgifter for folk flest, ikke mer. Det er en utvikling vi nå ser forsterker seg fordi de tiltakene vi har gjort på bilavgiftsområdet, virker. Da jeg la frem revidert budsjett for fjorten dager siden, nedjusterte vi skatte- og avgiftsinntektene med 3 mrd. kr, bl.a. fordi den omleggingen vi har gjort med bilavgiftssystemet, virker. Nå kjøper folk flere lav- og nullutslippsbiler, og avgiftsinntektene til staten går ned, ikke opp.

Presidenten: Trygve Slagsvold Vedum – til oppfølgingsspørsmål.

Trygve Slagsvold Vedum (Sp) [10:24:50]: Her ser man igjen at statsråd og Fremskrittsparti-leder Siv Jensen ikke ønsker å svare på de konkrete spørsmålene, for hun vet at svaret er et helt annet enn det hun gir inntrykk av. Hva har skjedd i revidert nasjonalbudsjett? Har antallet bompengemillioner som skal inn til statskassen, gått opp, eller har de gått ned? Faktum er at de har gått opp med 230. Regjeringen har klart å bygge noen veiprojekter billigere – de som jobber der, har gjort det billigere – og så har de dratt de pengene, 430 mill. kr, inn i statskassen og gitt 200 mill. kr tilbake. Og så skryter man av det. Det er det som gjør at Fremskrittspartiet stuper så mye i oppslutning. Man ser at de

sier én ting og gjør noe helt annet. Det er ikke sånn at bilistene rundt om i Norge har fått en bedre hverdag, mange har fått det verre. De har fått høyere avgifter, dårligere pendlerfradrag og høyere bompengebelasting.

Det konkrete spørsmålet er: Er det riktig, som det står i revidert nasjonalbudsjett, at regjeringen har dratt inn 430 mill. kr og gitt 200 mill. kr tilbake – og skryter av det?

Statsråd Siv Jensen [10:25:47]: Det spørsmålet svarer nettopp samferdselsministeren på når det gjelder hvordan man skal kunne la besparelser som kommer i form av bygging av vei, komme tilbake til bilistene fremfor til statskassen. Det har vi fått gjennomslag for i Granavolden-plattformen, og det har vi planer om å realisere.

Jeg svarer på spørsmålet, vi har systematisk jobbet for å redusere belastningen for bilistene. Det har vært en av Fremskrittspartiets viktigste ambisjoner når vi har fremforhandlet regjeringsplattformer, og det er noe av det vi har levert på i denne sal, i grell kontrast til det Senterpartiet står for. Jeg må si jeg synes det er ganske spesielt. Senterpartiet har i denne salen systematisk vært en varm forsvarer av ethvert bompengeprojekt, Fremskrittspartiet har systematisk jobbet for å redusere kostnadene. Det er et faktum. Når Senterpartiet er mot alle tiltak som bidrar til å redusere bompengebelastningen, står det ikke til troende at Senterpartiet nå forsøker å skape et inntrykk av det motsatte. Dette viser bare at det opprøret som er blant folk der ute, er reelt. Det burde Senterpartiet begynne å ta på alvor – og gjøre noe med egen politikk.

Presidenten: Arne Nævra – til oppfølgingsspørsmål.

Arne Nævra (SV) [10:27:05]: Finansministeren kan bli stående – eller bompengedronninga, som hun også har blitt kalt nå.

Det er sånn at gigantiske motorveiprosjekter suger penger ut av de samme lommebøkene som miljøbommene i byene. Men her stilles det altså ikke spørsmål, det er hellige kyr for regjeringa. I regjeringas egen riksveitredning fra 2015 mente fagetaten at gode to- og trefeltsveier holdt i mange, mange tilfeller, men det holdt ikke for regjeringa. De lagde sin egen motorveitredning, sin egen motorveiplan. De skulle ha 120 km/t, det holdt ikke med 80–90 km/t, osv. Det førte til at kostnadene ble skrudd opp med 459 mrd. kr innen 2050. Vi ser enorme utgifter på E39, E18 Vestkorridoren osv. Det kan godt være sånn at det blir 30 000–40 000 kr for en pendler fra Asker eller Drammen inn mot Oslo når dette blir gjennomført. Angrer statsråden på sin holdning, eller vil hun revurdere det?

Statsråd Siv Jensen [10:28:10]: Spørsmålet burde vel strengt talt vært stilt til samferdselsministeren, men jeg skal tillate meg å gi et lite svar likevel.

Denne regjeringen har, som jeg sa, vært opptatt av å bygge ut en velfungerende infrastruktur over hele landet. Det er ikke noe sted jeg hører rop om at man skal redusere standarden, sikkerheten, kvaliteten på norske veier, snarere tvert imot. Det er en ærlig sak at SV nå mener at vi ikke skal bygge ut motorvei lenger. Vi mener at vi skal fortsette og holde trykket oppe på å bygge infrastruktur i Norge. Så etablerte vi selskapet Nye veier, nettopp for å finne nye måter å gjøre dette på som kunne komme bilistene til gode – bygge raskere, billigere og bedre enn man gjorde før. Hva sa opposisjonen da? Man mente det var en veldig dårlig idé, det var et nytt byråkratisk tiltak – men det har altså vært en suksess. Det er nok et eksempel på at det har vært ført mye god politikk i bilistenes favør – mot SVs stemmer, og det synes jeg er leit.

Presidenten: Arne Nævra – til oppfølgingsspørsmål.

Arne Nævra (SV) [10:29:16]: Det jeg hører, er at finansministeren ikke stolte på sin egen fagetat under Samferdselsdepartementet, som mente at det i stort monn holdt med to- og trefeltsveier for å binde dette landet sammen.

Det som er interessant nå, er at SV har fått en litt pussig samarbeidspartner i ett spørsmål. Bompengepartiet, som kanskje Fremskrittspartiet frykter aller mest, liker ikke Hordfast, f.eks. Det er et interessant poeng. Det betyr at når det gjelder alle disse spektakulære fjordkryssingene i ferjefri E39, vil bilistene måtte betale enorme bompengesummer. For f.eks. Ryfast, som nå er i gang, snakker vi vel om over 90 pst. bompengandel. Det er et interessant spørsmål.

Da er det selvfølgelig naturlig å spørre finansministeren: Når det er så store tall involvert, vil det monne så mye, og vil hun ikke på det grunnlaget revurdere hele ferjefri E39?

Presidenten: Presidenten vil vurdere det dit hen at dette spørsmålet antageligvis burde ha vært rettet til samferdselsministeren, men overlater til finansministeren, statsråd Jensen, å vurdere om hun vil svare.

Statsråd Siv Jensen [10:30:34]: Det er riktig at finansministeren har hovedansvaret for statsbudsjettet, men hun har på ingen måte hovedansvaret for fagetatene under Samferdselsdepartementet, som Nævras spørsmål handler om. Men det er nå igjen engang slik – som jeg svarer på forrige spørsmål – at denne regjeringen er opptatt av å bygge ut god infrastruktur over hele

landet. Dette er etterspurt i distrikt etter distrikt, fylke etter fylke, fra bedrift til bedrift, over hele landet.

Så mener jeg det er en ærlig sak at SV – de avslører jo det – ikke vil bruke penger på veiutbygging i Norge. Det er sikkert fint nok å bygge sykkelveier og andre ting i de store byene, men vi har altså et langstrakt land. Vi trenger å bygge effektiv infrastruktur over hele landet. Det er ute i distriktene at mye av verdiskapingen i dette landet skjer. Bedriftene våre er avhengig av å få fraktet varene sine raskt og effektivt ut til markedene, og da trenger vi god infrastruktur. Hvis SV ikke vil bygge det, er det greit – da kan velgerne merke seg det.

Presidenten: Kristoffer Robin Haug – til oppfølgingsspørsmål.

Kristoffer Robin Haug (MDG) [10:31:42]: Miljøpartiet De Grønne mener også at veiprising er en mer rettferdig ordning og veien å gå framover. For å lykkes med det grønne skiftet må vi gjøre det lett og billig for folk flest å leve i tråd med en bedre verden for mennesker og miljø. Men de som er tidlig ute og satser på elbil, frykter nå tap av sine fordeler samtidig som avgiftene på fossilbiler holdes lave. Det vil gjøre fossilbiler mer attraktive. Samtidig vil fjerning av bommer rundt de store byene gjøre privatbilen til et mer attraktivt framkomstmiddel.

Har jeg forstått statsråden rett i denne debatten, at hun er enig i at å finansiere bompengeskutt ved å ilegge moms på elbiler vil ha en dobbel effekt, som gjør det mindre attraktivt for folk flest å forurense mindre?

Statsråd Siv Jensen [10:32:28]: Dette har jeg i grunnen svart på. Regjeringens politikk ligger fast. Det handler om at vi skal videreføre de stimuliene og incentivene som ligger i avgiftssystemet, for å legge til rette for at vi når målene om at alle nye biler skal være lav- eller nullutslippsbiler i 2025. Men vi må ikke late som at det betyr at hele bilparken vår da er blitt nullutslippsbilpark. Det vil fortsatt være mange mennesker i dette landet som er avhengig av den bensin- eller dieselbilen som de fortsatt kjører rundt i, og som ikke kommer til å ha råd til å kjøpe seg ny elbil i overskuelig fremtid.

Når vi utformer bilavgiftspolitikken og andre deler av politikken, er vi nødt til å tenke helhetlig. Vi kan ikke bare rette alle virkemidlene inn mot den lille gruppen mennesker i dette landet som har råd til å kjøpe relativt dyre elbiler, vi må også sørge for at alle andre har anledning til å komme seg til og fra jobb med de bilene de har råd til å kjøre.

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Siv Mossleth (Sp) [10:33:49]: Mitt spørsmål går til samferdselsministeren.

24 timer i døgnet, 7 dager i uka, 365 dager i året har taxinæringen en beredskap over hele landet – en beredskap som gir oss alle, i by og bygd, en mulighet til å komme oss til og fra legen, til og fra stasjonen og til og fra fest når vi ikke kan kjøre selv. Men nå går folk som trenger transport, dystre tider i møte. Regjeringa gjør det vanskelig for taxinæringen. Minister Dale står nå i spissen for en liberalisering som vil gi oss en overetablering i byene og mangel på taxier i bygdene. Regjeringspartiene vil på denne måten gi folk et dårligere taxitilbud og samtidig legge ned den beredskapen som taxien utgjør i hele landet.

Nå vet jeg at minister Dale vil fortelle om den såkalte enerettsmodellen som en løsning på problemene i distriktene. Men denne modellen er en felle for taxinæringen. Enerettsmodellen får betydning for bare 10 pst. av inntektene i næringen. Det vil bli bedre for folk i taxinæringen å stenge kl. 17 enn å inngå en enerettsavtale. Regjeringa har allerede økt avgiftene for taxinæringen betydelig, men det er ikke nok – nå er det faktisk i tillegg foreslått en fordobling av momsen på persontransport.

Erfaringer fra andre land er at deregulering av markedet ikke fører til at prisene på taxi går ned når det blir en overetablering. Det er bare lønnen til sjåførene som går ned. Si meg: Er det høyreregjeringas mål å knekke ryggen på norsk taxinæring?

Statsråd Jon Georg Dale [10:35:51]: Eg er etter kvart ikkje overraska over domedagsprofetiar frå Senterpartiet. Det har dei nærmast gjort til sitt livsverk å drive med.

Utfordringa er likevel ikkje at vi prøver å ta knekken på drosjenæringa. Vi prøver tvert imot å leggje grunnlaget for at vi skal ha ei lønsam taxinæring i heile landet i overskodedeleg framtid. Som vanleg høyrer eg at Senterpartiet si løysing er å sitje heilt stille og håpe at problema i drosjenæringa går over, men dei taper omsetning kvart år. Kvart år taper dei omsetning – fordi passasjerane i stadig større grad vel dei vekk. Det einaste vi veit heilt sikkert, er at om vi då fortset på Senterparti-sporet, å sitje heilt i ro og håpe at problema løyser seg sjølve, kjem norsk drosjenæring til å oppleve endå meir krevjande tider i åra som kjem.

Marknaden er i endring. Folk reiser heilt annleis enn tidlegare. Kollektivselskapa tilpassar seg nye marknader og hentar kundane frå drosjenæringa i dei store byane. Reelt sett må vi tilpasse drosjenæringa i dei store byane til ei ny tid. Då treng vi auka konkurranse, vi treng auka innovasjon, vi treng lågare startpris, og vi treng eit mangfald av tilbydarar som er tilgjengelege når dei vert etterspurte, ikkje når det passar best å ha ei drosje tilgjengeleg. Og det er det denne endringa i drosjereguleringa handlar om: å faktisk tilpasse seg den markna-

den som er der, sånn at vi legg grunnlaget for ei lønsam drosjenæring over tid.

Så skal vi handtere distriktsutfordringane. Eg har snakka med representanten Mossleth tidlegare om kva vi skulle gjort utan han Bakke-Roar i Dalsfjorden. Han passa butikken, og han passa drosja. Det fungerte godt. Problemet no er at vi slit med å få nokon til i det heile å drive drosjeverksemd i mange distriktsområde i dag. Difor er ei tildeling av einerett, som gjev eit varig monopol i eit geografisk avgrensa område, ein måte å sørgje for at vi òg har tilbod i distrikta.

Her nyttar det ikkje å halde seg for augo og håpe at problema går over, her må vi regulere drosjenæringa med sikte på å skape ei levedyktig framtid.

Siv Mossleth (Sp) [10:37:57]: Det er ikke Senterpartiet som skremmer, vi bare peker på hva regjeringa gjør. Senterpartiet har foreslått en stortingsmelding om taxinæringen. Meldinga skal se på utfordringene i næringen, men med det utgangspunktet at drosjepolitikken skal være en del av kollektivtilbudet over hele landet. Vi har som utgangspunkt stabilitet og en næring det går an å leve av. For kunder – for oldemor, blinde, svaksynete, syke, deg eller meg – betyr regjeringas radbrekking av taxinæringen svenske tilstander. Et eksempel på svenske tilstander: Søndag var det stor kontroll på Solvalla. Stockholmspolitiet meldte om at 15 taxibiler ble avskiltet. Vi vet også at prisene i Sverige er høye, såkalte «friåkare» skummer fløten av markedet. Tatt i betraktning disse erfaringene, frykter ikke statsråden at liberaliseringen kan føre til juks, fanteri, høyere priser og samlet sett dårligere tjenester for folk?

Statsråd Jon Georg Dale [10:38:58]: Svaret på det er nei. Dei som høyrer representanten Mossleths siste innlegg, høyrer nok kvifor eg i mitt førre innlegg meinte dei dreiv med domedagsprofetiar. Dei held seg ikkje til verkelegheita. Det er mogleg at Senterpartiet har all tid på å greie ut og herje med drosjenæringa, mens dei fortset å tape omsetning. Men norske drosjesjåførar har ikkje den tida, for det er deira livsverk, det er deira levebrød som går tapt i mellomtida dersom svikten i omsetning fortset. Det er dei som betalar for den største konsekvensen av at vi ikkje har ein regulert, fungerande marknad, der i staden framveksten av facebookavtalar og svart køyring er alternativet til lågare etableringshinder og ein regulert marknad.

Senterpartiet svarar på gårdsdagens utfordringar, ikkje på morgondagens. Regjeringa er oppteken av å leggje til rette for at vi skal ha ei lønnsam, attraktiv og forbrukarvenleg taxinæring både i byane og i distrikta. Då kan Senterpartiet fortsetje med å greie ut – det brukar dei å ville – til evig tid, men Senterpartiet burde vere kjent med omgrepet at vi risikerer at kyrne døyr medan

graset gror. Det er den situasjonen vi reelt står overfor i norsk taxinæring, for problema går ikkje over av seg sjølve. Det må lågare etableringshinder til, det er det som bidreg til at vi kan få til ei lønnsam, effektiv og kunderetta drosjenæring i heile landet også i åra framover.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – først Bengt Fasteraune.

Bengt Fasteraune (Sp) [10:40:42]: Dommedagsprofetier – det vi er opptatt av i Senterpartiet, er at vi skal ha en samlet og god kollektivtransport i hele landet, med geografisk dekning over hele landet. Senterpartiet vil ha en taxinæring med offentlig regulering av løyver, strenge krav til kvalitet, sikkerhet og miljø samt regulering av takster og tjenester, en næring som er forutsigbar, trygg og profesjonell – den skal løse et viktig samfunnsopdrag.

Regjeringen har lagt opp til et marked som skal regulere seg selv, uten en obligatorisk kontraktkjøring. Man fjerner muligheten til å styre en næring som mange sårbare grupper er avhengig av. I tillegg beveger de seg dit hen at de som skal utføre jobben, faktisk går mot et tilfeldig løsarbeidersamfunn. Regjeringen ønsker å oppheve driveplikten. De fjerner kravet om faglig kompetanse for løyvehaver og opphever sentraltilknytningen. Tror ministeren denne loven motiverer næringen i distriktene til å opprettholde et tilbud 24/7, som folk trenger?

Statsråd Jon Georg Dale [10:41:44]: Den første halvdel av innlegget til representanten Fasteraune er eg hundre prosent einig i. I den andre halvdel skjær det seg fullstendig. Det er jo ikkje sånn at det er løyvehavar kunden har eit forhold til, det er sjåføren. Det regjeringa gjer, er at vi flyttar kompetansekrava frå den som eig løyvet, til den som køyrer bilen. Det er den som køyrer bilen vi er avhengig av at ser dei sårbare gruppene som brukar drosje, enten det er ungar i skuleskyssen i distrikta eller det er folk som vert køyrde heim frå sjukehuset, og som er usikre på om dei klarer å kome seg heilt inn døra. Det vi gjer, er at vi flyttar systematisk kompetansekrava frå ein eigar, som ikkje møter kunden, til ein sjåfør, som møter kunden kvar dag. Det er det som gjer at drosjenæringa også vert tryggare med dette forslaget, fordi vi set kompetansen til dei som faktisk køyrer bilen, i høgsetet. Det gjev tryggleik for passasjerane for kva dei møter. Det gjev sterkare kompetansekrav, og det gjev eit betre tilbod til alle som vel å bruke drosje i åra som kjem.

Presidenten: Trygve Slagsvold Vedum – til oppfølgingsspørsmål.

Trygve Slagsvold Vedum (Sp) [10:43:00]: Landets drosjesjåfører er blant dem som er blitt rammet hardest av Fremskrittspartiets avgiftspolitik. Hvis man skal kjøpe en Volkswagen Caravelle eller en Mercedes Sprinter, så økte avgiftene fra desember i fjor til januar i år med 248 000 kr for en Mercedes Sprinter og 236 000 kr for en Caravelle. Det var avgiftsøkninger fra én måned til en annen med Fremskrittsparti-leder Siv Jensen som finansminister. Drosjenæringen har også fått økt moms, fra 8 pst. til 12 pst.

Så står samferdselsministeren her og er så bekymret for omsetningen i norsk drosjenæring, når de selv har økt moms med 4 pst. og hatt en eksplosjonsartet økning i avgiftene, med over 240 000 kr på en vanlig stasjonsvognbil. Hva slags politikk er dette? Hvorfor fører Fremskrittspartiet en avgiftspolitik som direkte rammer norsk drosjenæring, som gjør at det blir vanskeligere å ha lønnsomhet, og som undergraver en seriøs og god næring rundt omkring i hele Norge?

Statsråd Jon Georg Dale [10:43:59]: Viss representanten Trygve Slagsvold Vedum hadde fulgt med, hadde han sett at det er ikkje drosjenæringa som har fått ein veldig vekst, mens dei andre transportnæringane ikkje har fått det. Det er tvert imot slik at vi er avhengige av at vi har eit momssystem som faktisk gjer at kunden betalar inn, gjennom moms. Det er ein rettvis måte å betale på – ein betalar for forbruk, som gjer at vi kan redusere skatten på det vi vil ha meir av, inntekt – og ein fornuftig måte å organisere seg på. Men omlegginga frå eit bilmerke til eit anna handlar om ein annan diskusjon som Senterpartiet av og til prøver å gjere seg til talsmann for, nemlig at vi faktisk skal få til eit teknologiskifte. Det betyr at viss ein bil vert dyrare fordi han slepp ut og ein annen billigare fordi han slepp ut mindre, vel fleire å kjøpe bilar med lågare utslepp, og når han skal brukast til drosje. Det er jo ein av grunnane til at vi ser framvekst av stadig fleire miljøvennlige bilar og i drosjenæringa. Det er gjennomgåande sunt, og det meiner eg Senterpartiet strengt tatt burde vere for, viss dei meiner ei klimavennleg omlegging er fornuftig også av kollektiv- og drosjetilbod.

Presidenten: Sverre Myrli – til oppfølgingsspørsmål.

Sverre Myrli (A) [10:45:14]: Det gjør nok ikke inntrykk på samferdselsministeren hva opposisjonen på Stortinget mener. Men kanskje hva bransjen selv mener, kanskje hva drosjenæringen selv mener, gjør et visst inntrykk på samferdselsministeren. Jeg vil anbefale ham å lese siste nummer av medlemsbladet til Norges Taxiforbud. De har et oppslag med overskriften «Ti-

denes verste regjering» – intet mindre – og det er en fullstendig slakt av regjeringens drosjepolitikk.

Tidligere oppfattet jeg landets drosjesjåfører til å være blant Fremskrittspartiets kjernevelgere. Nå møter man ikke en eneste drosjesjåfører som sier at han eller hun vil stemme Fremskrittspartiet. Drosjenæringen og landets drosjesjåfører er sinte og fortvilet, de er redd for jobben sin og redd for at regjeringen ødelegger yrket deres med den liberaliseringen som nå skjer. Spørsmålet mitt er: Hva er det regjeringen har forstått i drosjepolitikken som landets drosjesjåfører ikke har forstått?

Statsråd Jon Georg Dale [10:46:23]: Eg takkar for den rørande omtanken for våre veljarar. Den delar vi. Eg har framleis tenkt til å behalde mange av dei som er både drosjesjåfører og drosjeeigarar, i min veljarmasse i åra som kjem. Nettopp derfor må vi gjere endringar i reguleringa. For å tape omsetning år for år, og at delar av aktiviteten i næringa forsvinn over i den økonomien vi ikkje ser, kan vi ikkje leve med i lengda. Det er det som først og fremst trugar jobbane til folk som køyrer drosje. Derfor er det òg ein forskjell på den motstanden ein reelt opplever blant dei som eig løyva og er tilknytte sentralane i dag, og som har økonomien sin i det, og dei som faktisk køyrer bilen. Eg møter framleis drosjesjåfører som ser på innovative løysingar som moglegheter for å livberge seg i åra som kjem. Eg møter framleis drosjesjåfører som reelt sett meiner at viss dei kan organisere seg som sjølvstendig næringsdrivande og ikkje berre vere tilknytte ein sentral, gjev det større moglegheit, ikkje mindre moglegheit, til å tene pengar i drosjenæringa i åra framover.

Presidenten: Vi går vidare til neste hovudspørsmål.

Torgeir Knag Fylkesnes (SV) [10:47:45]: Vi skal snakke om forskjellar, og alle statsrådene som er her i dag, har ei veldig viktig rolle i å skape eit meir rettferdig samfunn. Det første spørsmålet mitt går til finansministeren, som i går – og det må vel kunne seiast å vere ein stor dag for oss på Stortinget – erkjende at forskjellane i Noreg er for store. Det har vore ei lang reise som har gått over mange år, der finansministeren har nekta å erkjenne akkurat det faktumet at forskjellane faktisk aukar, og at dei er for store. Men i går skjedd det.

Finansministeren har heilt rett. For berre å kome med nokre fakta rundt den situasjonen vi er i i dag: Dei ti prosentane med størst formue i Noreg i dag eig no godt over halvparten av all formue i Noreg. Den rikaste prosenten eig ein femtedel av all formue. Den rikaste 0,1 pst. eig nesten ein tidel av all formue. Vi ser også den same utviklinga når det gjeld inntekter. Sidan 2013 har dei 10 pst. rikaste hushalda fått høgare inntekter, mens resten har blitt ståande omtrent stille. Dei 20 pst. med

minst har fått mindre å leve av. Det betyr bl.a. at vi i det siste året har sett at i 130 yrke, som t.d. reinhaldar, resepsjonist, grunnskolelærer og elektrikar, har dei fått lågare realløn enn året før, mens direktørar og dei på toppen har fått store aukar.

Regjeringa er innehavar av den tvilsame rekorden i talet på barn som veks opp i familiar med vedvarande låginntekt, og samtidig rekorden i talet på milliardærar i Noreg.

Så med gårdsdagen bak oss – vi ser framover, finansministeren har innsett at forskjellane er for store. Korleis vil no finansministeren gripe an situasjonen? Korleis vil ein redusere konsentrasjonen av makt og rikdom blant dei på toppen?

Statsråd Siv Jensen [10:49:50]: Dette temaet diskuterte vi her i salen i seks timer i går. Det er mulig at SV fortsatt ikke fikk frem hvilke forskjeller som er mellom partiene her. Alle partiene i salen er enige om at vi skal bevare et samfunn med små forskjeller. Det jeg sa i går, var at det var viktig for regjeringen å fortsette å jobbe for å redusere forskjellene i Norge.

Så kan man gripe dette an på flere måter. Man kan gjøre det sånn som SV vil: kun å bekjempe rikdom. Eller man kan gjøre det sånn som regjeringen gjør: å bekjempe fattigdom. Det har vi gjort helt systematisk gjennom flere år. Det handler om å legge til rette for at flere lavinntektsfamilier får gratis kjernetid i barnehagen. Det handler om fritidstilbud. Det handler om bostøtte. Det handler om en lang rekke ordninger som aktivt hjelper de familiene som har dårlig økonomi, og som får tilskudd fra denne regjeringen. Vi har økt barnetrygden, vi har sikret kontantstøtten – altså en lang rekke virkemidler som kommer lavinntektsfamiliene til gode.

Så prøvde Knag Fylkesnes å skape et inntrykk av at det nærmest har vært regjeringens politikk å legge til rette for dårlig reallønnsutvikling. Jeg tror jeg skal minne representanten om at vi hadde et oljeprisfall i 2014, et oljeprisfall som førte til at mange måtte ta grep. Det gjorde også partene i arbeidslivet, som gjennom lønnsoppgjørene i kjølvannet av oljeprisfallet bidro til moderate lønnsoppgjør for at vi skulle gjenvinne konkurransevnen vår. Det har vi nå klart. Nå ser vi at reallønnsutviklingen er i bedring, og det er bra.

Men å skape et inntrykk av – som jeg også opplevde at SV og andre forsøkte gjennom den seks timer lange debatten i går – at vi har et særskilt problem i Norge når det gjelder forskjeller, mener jeg er feil. Norge er et av de landene i verden med minst forskjeller mellom innbyggerne. Det skal vi ta vare på, og da er det viktig å hjelpe dem som har størst utfordringer i vårt samfunn.

Torgeir Knag Fylkesnes (SV) [10:51:57]: Eg trur Stortinget må lytte nøyte når finansministeren snakkar

om systematikk. Like før her sa ho at ein systematisk prøver å redusere bompengar, men realiteten er at dei berre aukar og aukar, og på same måte systematisk jobbe for å redusere forskjellane, men dei berre aukar og aukar.

Dei tala eg refererte til her i byrjinga, er direkte frå regjeringa sjølv. Dette er informasjon som faktisk kjem direkte frå Finansdepartementet sjølv. Så dette er ikkje eit inntrykk vi prøver å skape, det er eit inntrykk regjeringa offisielt fortel til Stortinget, som er situasjonen.

Forskjellsutviklinga ser vi i formue, vi ser ho i inntekt, men vi ser ho også geografisk, for det er i Oslo, i Akershus og delvis i Rogaland at forskjellane er størst. Det er der ein finn den største rikdommen i Noreg, som blir stadig meir konsentrert i form av eigarskap, men også i form av andre ting. Korleis vil statsråden jobbe for også å redusere dei geografiske utslaga av forskjellspolitikken til regjeringa?

Statsråd Siv Jensen [10:53:02]: Det er riktig at vi har hatt en svak økning i ulikhet i Norge, men den har altså vært der gjennom 30 år. I den perioden har ikke Fremskrittspartiet sittet i regjering. Vi har sittet i regjering de siste seks årene. Vi vedstår oss at den svake økningen i ulikhet fortsetter også under vår regjering, på samme måte som den fortsatte da SV sist satt i regjering.

Da er spørsmålet: Hva er de beste virkemidlene for å fortsette å ha et samfunn med små forskjeller, som Norge har – og det håper jeg at SV kan anerkjenne i denne debatten, og ikke skape et skremsbilde eller svartmale situasjonen i norsk økonomi. Vi lever altså i et land hvor de aller fleste har det godt. Men et av hovedproblemene, som vi også pekte på i stortingsmeldingen, mulighetsmeldingen, er at vi nå ser at den gruppen som har de største lavinntektsutfordringene, er innvandrerefamilier. Det er der veksten for barn som vokser opp i lavinntektsfamilier, er størst. Da handler det om å legge til rette for en bedre integreringspolitikk og samtidig ha kontroll på innvandringspolitikken.

Presidenten: Det åpnes for oppfølgingsspørsmål – først Torgeir Knag Fylkesnes.

Torgeir Knag Fylkesnes (SV) [10:54:09]: Faktum er at i 2018 var det 130 yrke, heilt vanlege yrke i det norske samfunnet i dag, som fekk ein reallønnsnedgang. Berre gløym 2014, berre gløym alt det systematiske arbeidet ein har gjort – det er realiteten, det er verkelegheita. Samtidig har direktørlønningar og lønningar til dei på toppen auka vesentleg i den same perioden. Kan statsråden forklare meg det enkle forholdet der: Korleis slår finansministerens systematikk inn når 130 yrke faktisk har reallønnsnedgang i 2018?

Statsråd Siv Jensen [10:54:50]: Det svarte jeg på i sted. Da vi møtte oljeprisfallet i 2014, fikk det den konsekvens at man også la an svært moderate lønnsoppgjør, som bidro til at den jevne lønnsinntaker ikke fikk den store reallønnsutviklingen som jeg tror mange hadde ønsket seg. Nå er det bildet snudd. Med årets lønnsoppgjør, som partene er i havn med – i hvert fall store deler av det – er lønnsveksten høyere enn den har vært på flere år. Det er bra. Nå går det bedre i norsk økonomi, og det betyr også at det er lettere for bedriftene å kunne gi lønnsvekst.

Men å prøve å skape et inntrykk av at regjeringen ikke tar de utfordringene vi har i dette samfunnet, på alvor, det er feil. Det er jo nettopp derfor vi innretter alle virkemidlene slik at de skal treffe dem som har størst behov for det. Derfor tar vi grep for å hjelpe familier med lav inntekt, slik at de skal kunne mestre hverdagen sin bedre.

Presidenten: Torgeir Knag Fylkesnes – til oppfølgingsspørsmål.

Torgeir Knag Fylkesnes (SV) [10:55:52]: Det inntrykket er noko som regjeringa sjølv har skapt. Det er noko dei har jobba for, og det er ein situasjon dei har sett oss i som nasjon. Forskjellane aukar i dag, og eg ønskjer også å bringe ein av dei andre statsrådene inn på teppet – fiskeriministeren.

Konsentrasjonen av makt og rikdom ser vi verkeleg også på fiskerifeltet. Nyleg omtalte fiskeriministeren pliktsystemet, som har vore ei mare. Sist det var oppe i Stortinget og Per Sandberg føreslo ei løysing på det, sette han sinna i kok langs heile kysten, spesielt i Nord-Noreg – store opprør. Det førte til at Per Sandberg trekte heile saka. No har statsråden sagt at han ønskjer å finne ei løysing på det igjen, og antydgar at det er dei store reiarane som sit igjen med dei store ressursane, mens vanlege folk langs kysten vil vere taparane når ein skal gjere opp pliktsystemet. Stemmer dette?

Statsråd Harald T. Nesvik [10:56:54]: Nei, det stemmer ikke. Det som er sagt, er at pliktsystemet vil bli omtalt i meldingen som kommer til Stortinget, nettopp for å se på den delen av pliktsystemet som ikke fungerer. Jeg tror også representanten Knag Fylkesnes får tilbakemeldinger om at det er deler av pliktsystemet, særlig knyttet til bearbeidingsystemet, som ikke fungerer der ute. Da må vi prøve å innrette en fiskeripolitikk slik at vi fortsatt har lys i husene, at vi fortsatt har bedrifter som er levedyktige langs kysten, og at vi fortsatt har en variert fiskeflåte som faktisk gjør at vi får brakt fisken til land, bearbeidet den og skapt verdier som kan være med på å skape arbeidsplasser for dem som har lav inntekt over tid, og være med på å skape inntekter som er

med på å betale for de tiltakene man gjør. Da er det viktig å ha en oppegående, lønnsom næring langs hele kysten, og det er det vi skal legge fram en melding om.

Presidenten: Torgeir Knag Fylkesnes – til oppfølgingsspørsmål.

Torgeir Knag Fylkesnes (SV) [10:57:49]: Statsråden svarer ikkje på spørsmålet. Det Per Sandberg føreslo, var at ein skulle avvikle heile pliktsystemet, sånn at dei store reiarane kunne sitje igjen med det store kvantumet, mens dei som hadde den rettmessige rett til å ha desse fiskekvotane, altså kystens folk, skulle sitje igjen med smular. Dei aller rikaste i norsk fiskerinæring skulle altså tene på omkalfatringa som regjeringa gjorde, mens kystens folk skulle sitje igjen med omtrent ingenting.

Spørsmålet er veldig enkelt: Kjem regjeringa til å leggje opp ein politikk – når ein no skal gjere opp heile pliktsystemet – der det er dei store reiarane som sit igjen med fiskekvoten, og der kystfolket, gjennom kystfiskeria, skal sitje igjen med nær sagt ingenting? Er det sånn regjeringa no legg opp sin politikk?

Presidenten: Presidenten vil bare minne om at oppfølgingsspørsmålet bør være direkte relatert til hovedspørsmålet.

Torgeir Knag Fylkesnes (SV) [10:58:43]: Det er det faktisk. Det er ein del av fordelingssaka.

Statsråd Harald T. Nesvik [10:58:48]: Jeg vil gjerne svare på spørsmålet. Det er faktisk slik at når det gjelder de som eier fartøyet i dag – om det er en båt under 11 meter, om det er liten kyst, mellomstor kyst eller stor kyst, om det er tråler, om det er ringnot – er det knyttet til båt og rederi det som har med kvotesystemet å gjøre. Det har det alltid vært. De må faktisk fiske fisken.

Når det gjelder pliktene, regner jeg med at representanten kan smøre seg med litt tålmodighet. Jeg har sagt at det vil komme en melding til Stortinget som også vil omhandle pliktsystemet. Der skal vi gå gjennom disse tingene. Å oppheve alt som har med plikter og den biten å gjøre, er ikke den politikken det legges opp til.

Presidenten: Fredric Holen Bjørdal – til oppfølgingsspørsmål.

Fredric Holen Bjørdal (A) [10:59:41]: Tilbake til finansministeren, som no er nøydd til å erkjenne at under denne regjeringa har forskjellane i formue auka betrakteleg. Likevel – i regjeringa si forskjellsmelding brukar Siv Jensen berre tre–fire sider av over 150 på si omtale av formue. Noko av det ho vel å bruke plass på, er å

indikere at forskjellane i formue er mindre dersom vi berre tek og fordeler oljefondet ut på alle innbyggjarane i Noreg. Om ein deler ut 9 000 mrd. kr på 5 millionar innbyggjarar, vil forskjellane sjølvsagt sjå mindre ut, men det er i beste fall useriøst i ein diskusjon om privat formue. Samtidig blir det kutta i skattane til dei rikaste under påskot av at det vil gje fleire jobbar og meir investering, men det har Siv Jensen aldri klart å dokumentere. Det einaste vi veit, er at det fører til at dei rikaste betaler mindre i skatt og blir rikare. Difor er det litt interessant å spørje finansministeren: Er det eit poeng for regjeringa å underdrive forskjellane i formue i Noreg?

Statsråd Siv Jensen [11:00:42]: Vi la frem en mulighetsmelding, som peker på hvilke muligheter vi har i dette landet for å legge til rette for at alle innbyggerne våre skal ha et best mulig liv. Det handler om å legge til rette for verdiskaping på den ene siden, for det viktigste vi gjør for å trygge innbyggerne våre, er å sørge for at innbyggerne våre har en jobb å gå til. Jeg skjønner at Arbeiderpartiet synes det er litt leit – tror jeg – at det går godt i norsk økonomi. Det er rekordlav arbeidsledighet, sysselsettingen er på vei opp, sysselsettingsandelen har snudd til det positive, det er vekst over hele landet og i alle bransjer. Det er vel et tegn på at den samlede økonomiske politikken til regjeringen virker – kombinasjonen av de investeringene vi tar, av at vi faktisk holder oss med et konkurransedyktig skatte- og avgiftssystem. Jeg skjønner at Arbeiderpartiet er opptatt av å skjerpe skattetrykket. Det er denne regjeringen imot. Vi mener at et konkurransedyktig skattesystem er nødvendig for å sikre arbeidsplasser og nyskaping, slik at vi får skatteinntekter som kan finansiere velferden.

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Kristoffer Robin Haug (MDG) [11:01:59]: Mitt spørsmål går til finansministeren.

Hva har bommer noen gang gjort for oss? Vi i Miljøpartiet De Grønne mener det er en helt nødvendig løsning i dagens situasjon, med det akutte behovet for å gjøre luften renere for de tusenvis av menneskene som rammes av høy luftforurensning rundt de store byene. Rundt de store byene har bommene også den egenskapen at de gir oss en sårt tiltrengt oppbygging av kollektivtilbud og løsninger for gående og syklende.

Samtidig satser regjeringen stort på bommer i resten av landet for å finansiere rådyre veiprosjekter som utvider kapasiteten og legger til rette for mer forurensning, noe som er det motsatte av det vi i Miljøpartiet De Grønne ønsker. Vi er derfor i den ironiske situasjonen at Miljøpartiet De Grønne er det partiet som har stemt imot flest distriktsbommer på Stortinget de siste

årene. Med Miljøpartiet De Grønnes bompengepolitikk ville folk flest i distriktene betalt 50 mrd. kr mindre i bomper, mot de 15 mrd. de f.eks. kunne spart med Fremskrittspartiets politikk. Og dette er før regjeringens siste vedtak om enda flere bommer.

Mitt spørsmål er: Er statsråden enig i at lavinntektsfamilier i distriktene ville spart mer med Miljøpartiet De Grønnes forslag om 50 mrd. kr mindre i bomper enn f.eks. Fremskrittspartiets 15 mrd. kr i innsparing?

Statsråd Siv Jensen [11:03:27]: Problemet til Miljøpartiet De Grønne er ikke at de nødvendigvis er imot bommer, men at de er imot veier. Jeg tror det ville være en veldig mager trøst for lavinntektsfamiliene i distriktene at de ikke hadde veier å kjøre på. De er kanskje mer avhengige enn noen av å kunne komme seg til og fra jobb med bil. Det er mange som er skiftarbeidere og jobber om natten som ikke har noen bussalternativer, slik man har her i Oslo. Man må prøve å sette seg inn i den situasjonen som mange mennesker som bor i distriktene, faktisk er i. De kan ikke hoppe på en T-bane eller en trikk eller en buss. De må kjøre bil. Da er det viktig at vi klarer å gjøre flere ting i samferdselspolitikken.

Ja, vi skal bygge ut gode kollektivløsninger rundt de store byene, der det er befolkningsgrunnlag stort nok til å ha det. Og så må vi sørge for å ha en god og velutbygd infrastruktur, veier, i distriktene. Jeg tror ikke Miljøpartiet De Grønne har veldig mye å slå seg på brystet for her. De vil ikke bygge ut veier. Det vil denne regjeringen. Derfor har vi styrket samferdselsbudsjettet med 75 pst. siden vi kom i regjering.

Presidenten: Da går vi videre til neste hovedspørsmål.

Ruth Grung (A) [11:04:54]: Jeg har et spørsmål til fiskeriministeren.

De giftige algeangrepene den siste tiden rammer oppdrettsnæringen og kystsamfunnene i Nordland og deler av Troms hardt. Det er bra at Havforskningsinstituttet, Fiskeridirektoratet og andre deler av forvaltningen har stilt opp med kunnskap for å prøve å redusere skadene. Det er også viktig at de har kommet ut med informasjon om at det trolig ikke er oppdrett i seg selv som er årsaken til algespredningen.

Algeoppblomstringen har store konsekvenser, spesielt for de mange hjørnesteinsbedriftene og ansatte, som frykter for jobbene sine. Flere er nå blitt permittert. Det er viktig å holde på lokale, norskeide aktører og opprettholde mangfoldet i næringen. Det tar opptil tre år å produsere fisk. Mange står i dag i en vanskelig situasjon med hensyn til å sikre aktivitet framover, spesielt på lokale slakterier. Hvilke konkrete forslag til tiltak har ministeren, og da tenker jeg spesielt rettet inn mot de små

og mellomstore aktørene som nå er rammet, slik at de raskt får opp igjen aktiviteten sin?

Statsråd Harald T. Nesvik [11:06:15]: Jeg møtte faktisk samtlige av aktørene for to dager siden, for å lytte til dem, for å høre hva som er utfordringene deres i den situasjonen de nå står i. Det er viktig at de tiltakene som er tatt, som vi skal fatte, og som vi skal bidra med, er effektive, treffer den enkelte ut fra behovet som man har, i den situasjonen som man står i.

Vi avtalte også – etter ønske fra oppdretterne selv – at de nå måtte få lov til å håndtere krisen. Så må vi bruke tiden til å komme tilbake med tiltak, sette oss ned rundt bordet, finne fram til hva som nytter, hva de ønsker, og hvordan vi skal angripe det.

Det jeg har sagt, er at fra myndighetenes side skal vi bidra. Vi skal bidra med tiltak for å få opp igjen produksjonen, men da ut fra hva som hjelper. Derfor har jeg allerede avtalt at jeg skal møte næringen igjen i neste uke, oppe i Lofoten. Videre har jeg invitert dem til et møte når vi har fått tatt hånd om situasjonen, som vi er nødt til å gjøre. Det er ikke over ennå, det fortsetter. Jeg var selv med og tok vannprøver for to dager siden, samtidig som jeg bl.a. besøkte Mortenlaks, som er en av dem som er hardest rammet, med bortimot 85 pst. tap av sin egen produksjon.

Vi får forskjellige innspill, men vi må også vite og ta inn over oss at noen har mistet smolten sin, den aller minste fisken. De har behov for én type tiltak. Noen har smolt som står på land i dag, og som skal settes ut i sjøen. De har behov for én type tiltak. Andre har fisk som nå skulle vært til slakting – de har et annet behov for tiltak. Derfor er det viktig at vi bruker denne tiden – som også oppdretterne selv har bedt om – til å finne de rette tiltakene. Det skal jeg gjøre. Jeg har allerede invitert bransjen til et møte. Vi skal sette oss ned, nettopp for å finne fram til det som skal komme. Det kan være ulike tiltak som vi kommer til å vurdere i så henseende.

Ruth Grung (A) [11:08:15]: Jeg takker for svaret, og jeg takker for at statsråden har oppsøkt området og går i dialog. Men jeg er også kjent med at han har fått et brev fra de som representerer over 44 av de små og mellomstore i Salmon Group. Styrelederen er også fra området. De store børsnoterte selskapene kan flytte massen sin rundt, mens de små er lokalisert i de områdene som nå er rammet. Ett av de konkrete tiltakene som de foreslår, er å ha økt fleksibilitet i den krisesituasjonen som de er i nå, og muligheter til å flytte og bruke gamle lokaliteter, osv.

Vil man se litt vekk fra det strenge regimet for forvaltning for også å sørge for at vi ikke mister det mangfoldet som er knyttet opp mot små og mellomstore ak-

tører? Og har man tanker om beredskap, å bruke kunnskap for å unngå slik?

Folk som høster og lever av havet, er avhengige av rent hav og at det er bærekraftig, men havet er også lunefullt. Så hvordan bruke den kunnskapen slik at man kan komme den utviklingen som nå skjer, i forkjøpet? Og da er også økt fleksibilitet viktig.

Statsråd Harald T. Nesvik [11:09:20]: Som jeg sa: Det er en rekke tiltak vi må gå inn og se på. Det ene er selvsagt overvåkingsbiten, som av en eller annen grunn ble lagt ned i 2010. Da var det ikke denne regjeringen som satt, men det ble lagt ned i 2010. Hva som var grunnen til det, vet jeg ikke; jeg går inn og ser på det.

I tillegg vet vi faktisk ikke nok om hvorfor denne algen fikk denne oppblomstringen og ble giftig. Det er en annen ting vi må se på. Vi må bruke penger til forskning, som denne regjeringen har gjort så til de grader: bevilget penger til havrelatert forskning.

Så må vi se på det som har å gjøre med biomasse i anleggene, vi må se på lokaliteter som kan være tilgjengelige. Det er ulike forhold knyttet til de små, mellomstore og store aktørene. Dette er nettopp det vi skal se på og drøfte på møtet.

For øvrig er nettopp en av de partene jeg møtte, Mortenlaks, en del av Salmon Group. Jeg fikk førstehåndskunnskap fra dem da jeg sto på merdekanten og så det forferdelige synet som møtte meg der. Men de ba: La oss få lov til å håndtere krisen først, la oss få bruke den tiden som må til for å treffe de riktige tiltakene. Og det skal vi gjøre.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – først Ruth Grung.

Ruth Grung (A) [11:10:32]: Betyr det at ministeren også vil se litt vekk fra det strenge forvaltningsregimet og lage særordninger knyttet til små og mellomstore bedrifter? Når det gjelder en del av de lokalitetene som nå er rammet, vil det ta to år før de kan tas i bruk igjen, så det er jo en kort horisont. De har jobbet døgnet rundt over lang tid med krisesituasjonen, men det å ha forutsigbarhet og å ha en minister som sier ja til de tiltakene de selv har foreslått, hadde vært veldig fint å få høre herfra.

Statsråd Harald T. Nesvik [11:11:05]: Ja – men jeg tror det aller viktigste vi gjør, er at vi først lytter til dem som står i problemene og lar dem få definere hva som kan hjelpe dem i den akutte situasjonen, altså både på kort, mellomlang og lang sikt – hva som gjør at vi kan få dette til igjen. Det er det de har bedt meg om. Det har jeg tenkt å gjøre, og jeg vil ha kontinuerlig kontakt med næringen for at vi skal få det til.

Så har allerede både Fiskeridirektoratet og Mattilsynet gitt en rekke dispensasjoner for å håndtere situasjonen som man står oppe i. All krisehåndtering som vi ender opp i her, tilsier at vi lar den som står nærmest krisen, som står og håndterer den, og som nå faktisk er Fiskeridirektoratet der oppe, få håndtere krisen først. Så må vi komme med tiltakene, og vi skal komme med dem i tide, slik at vi får dette oppe og gå igjen. For det har jeg virkelig behov for å si: De står i store problem, de jobber døgnet rundt, og da fortjener de at vi tar det på alvor, og at vi sørger for å komme med avbøtende tiltak knyttet til denne produksjonen, som de selv vil ta initiativ til.

Presidenten: Torgeir Knag Fylkesnes – til oppfølgingsspørsmål.

Torgeir Knag Fylkesnes (SV) [11:12:20]: Sjølv om eg har mykje kritisk å seie til fiskeriministeren, synest eg han handterer situasjonen bra i denne saka. Men det er òg mange sider ved denne saka som reiser nye spørsmål, bl.a. kva kapasitet vi har for miljøovervaking av bl.a. algar, og ikkje minst kva type beredskap ein har dersom slike ting skjer.

Det er grunn til å tru, og det er fleire som også har sagt det, at denne typen tilfelle, med oppblomstring av algar eller andre ting som vil kunne skade næringar langs kysten, vil kunne auke i tida framover. Har statsråden planar om å gjere noko totalt sett med miljøberedskapen langs kysten, bl.a. når det gjeld biologi og utvikling av algar osv?

Statsråd Harald T. Nesvik [11:13:15]: Jeg har allerede tatt kontakt med Havforskningsinstituttet, for vi trenger mer kunnskap, vi trenger å se på ulike modeller for hvordan vi kan både overvåke og bruke de strømningskartene som allerede er der. Vi har BarentsWatch, som allerede fungerer. Men vi må også se på de ulike modellene.

Hvorfor man ikke har hatt gode systemer på plass, er nok representanten bedre til å svare på enn meg, all den tid det var den regjeringen som satt i 2010, som sørget for å legge ned den algeovervåkingen som faktisk var langs kysten, fram til da, som det bl.a. ble jobbet med.

Her er det viktig at vi ikke skylder på hverandre, men at vi faktisk kan jobbe sammen framover og se på hvordan vi kan bli bedre, hvordan vi kan utvikle modellene for å møte framtiden. For vi har hatt flere algeoppblomstringer som ikke er så veldig kjent. I 2008 hadde vi også dødelighet knyttet til alger. Heldigvis kom det et lavtrykk og reddet oss, slik at det ble kortvarig. Vi hadde en stor algeoppblomstring i 1991, som ikke var knyttet til oppdrettsbiten. Derfor er det viktig at vi tar grep, og at vi gjør vårt beste for å unngå dette i framtiden.

Presidenten: Vi går da videre til neste, og siste, hovedspørsmål.

Sigbjørn Gjelsvik (Sp) [11:14:36]: Mitt spørsmål går til finansministeren.

I år er det 200 år siden Oslo Børs ble etablert. I forrige måned feiret en 200-årsjubileet med brask og bram i Oslo rådhus, men det kan se ut til å bli en trist utgang på jubileumsåret. Oslo Børs er en viktig nasjonal institusjon som er bygd gjennom generasjoner, som har tjent norsk næringsliv godt, og som har bidratt til å sikre kapital for bedrifter rundt om i hele vårt langstrakte land. Det at vi har hatt en selvstendig nasjonal børs, har vært et viktig bidrag til at det har vært kort vei mellom børsen og dem som børsen skal tjene.

Det som nå skjer, er at Oslo Børs er satt i spill, ikke gjennom en bevisst strategi fra børsens eiere, men som følge av et oppkjøpsraid fra et europeisk børskonsern, som bak ryggen på styre og ledelse i børsen har sikret seg aksept fra over halvparten av aksjonærene i børsen. Det er klare advarsler fra den største eieren i børsen, DNB, der staten selv er en stor eier, klar advarsel fra sparebankene som eiere, klar advarsel fra KLP og klare advarsler fra en av regjeringspartienes fremste næringspolitikere fra Vestlandet, Ove Trellevik, som i VG har sagt at norsk næringsliv vil få vanskeligere tilgang til kapital, og at norsk finansnæring vil kunne forvitte over tid.

Hvorfor mener finansministeren det er fornuftig, etter 200 år, at vi ikke lenger skal ha en selvstendig børs i Norge?

Statsråd Siv Jensen [11:16:39]: La meg først si at jeg deler representanten Gjelsviks gode beskrivelser av børsen og børsens betydning i Norge, men la meg minne litt om forhistorien. Børsen ble privatisert i 2001 av Stoltenberg-regjeringen. Staten eier ikke aksjer i børsen. Da denne budkonkurransen, om man skal kalle det det, mellom de to aktørene oppsto, var Finansdepartementets oppgave én, og den var begrenset til å prøve om de to aktørene, altså Euronext og Nasdaq, var egnede eiere etter regelverket – et regelverk som er vedtatt av Stortinget. Det var det som var Finansdepartementets mulighet i den saken.

Det er ikke sånn at vi ikke kommer til å ha en børs i Norge fremover. Det jeg registrerer, er at det nå er opp til de private aksjonærene, eierne av børsen, å avgjøre hvem de eventuelt vil selge eierandelene sine til. Det må være opp til de private aksjonærene. Det er ikke Finansdepartementets eller regjeringens oppgave.

Sigbjørn Gjelsvik (Sp) [11:17:55]: Det er finansministeren som i henhold til loven sitter med ansvaret for å godkjenne eller ikke godkjenne, og de kriteriene som finansministeren skal vurdere ut fra, er både hensynet til

finansiell stabilitet og hvordan en tjener det norske kapitalmarkedet. Det har kommet klare advarsler fra finansnæringen, fra bankene, fra næringslivet, som børsen skal tjene, og fra sentrale representanter fra regjeringspartiene mot det som nå skjer. Børsen har en helt sentral rolle og er verdensledende på områder som energi, shipping og sjømat. Når man ser på erfaringene med Euronext, der en har fått selskapsflukt på 60 pst. i antall noterte selskaper på Euronexts børs, hvorfor er det fornuftig å gjøre Oslo Børs til en filial under Euronext i stedet for å beholde en selvstendig, nasjonal børs i Norge?

Statsråd Siv Jensen [11:19:02]: Jeg tror jeg vil gjenta det jeg sa i sted: Oslo Børs ble privatisert av Stoltenberg-regjeringen i 2001, og staten har ingen eierandeler i børsen. Regjeringens og Finansdepartementets oppgave er å vurdere egnetheten til de to aktørene som ønsker å overta aksjer i børsen. Det har vi gjort, basert på en vurdering også gjort av Finanstilsynet. Og vi har fulgt det regelverket som er vedtatt av Stortinget. Det er typisk Senterpartiet å prøve å skape usikkerhet og uro om hvorvidt vi kommer til å ha en børs i Norge fremover. Selvfølgelig kommer vi til å ha en børs. Men det er altså slik at jeg må følge det regelverket jeg forvalter, og det har jeg gjort til punkt og prikke.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – først Geir Pollestad.

Geir Pollestad (Sp) [11:20:11]: I denne spørjetimen har me høyrte at finansminister og partileiar Siv Jensen har snakka mykje om politikk som ho vil, men kanskje ikkje får heilt til. Då vil eg òg, når det gjeld Oslo Børs, stilla eit spørsmål om kva finansministeren ønskjer. Mitt spørsmål er eigentleg ganske enkelt: Er finansministeren einig med Senterpartiet og ønskjer ein spreidd og i stor grad nasjonal eigarskap til Oslo Børs? Eller ønskjer partileiaren i Framstegspartiet at Oslo Børs skal verta ein filial av eit europeisk børskonsern?

Statsråd Siv Jensen [11:20:49]: Jeg er opptatt av at børsen skal være en god markeds plass for de aktørene som er der. Det er Oslo Børs, og det er all mulig grunn til å tro at det kommer Oslo Børs til å fortsette å være.

Jeg må igjen minne om forhistorien i dette, tilbake til 2001. Da var det et bredt flertall i denne sal – kanskje med unntak av Senterpartiet, som tok noen forbehold – som sluttet seg til Stoltenberg-regjeringens forslag om å privatisere børsen. Og så er det altså slik at privat eierskap har vi mye av i Norge. Jeg trodde ikke Senterpartiet var mot det. Privat eierskap synes å fungere relativt godt, og her er det altså snakk om en institusjon som har vært privat eid siden 2001, som fortsatt skal være privat eid

fremover, og som skal være en markeds plass for aktørene som er notert på børsen.

Presidenten: Kristoffer Robin Haug – til oppfølgingsspørsmål.

Kristoffer Robin Haug (MDG) [11:21:56]: Forutsigbarhet og åpenhet er viktig for tilliten til politikerne både i finanspolitikken og på andre områder. For eksempel er vi i De Grønne som sagt åpne om at vi omfavner bommene rundt de store byene, som en nødvendig løsning i dagens situasjon. I Bergen har sågar Thor Haakon Bakke bokstavelig talt klemt en bom. Statsråden har talt varmt om regjeringens politikk for å utvide veiene over hele landet, også når det medfører dyre bomber. Mitt spørsmål er: Er statsråden så stolt over regjeringens bompolitikk at hun vil ta med seg samferdsminister Dale ut i distriktene og klemme en bom?

Presidenten: Presidenten må minne om at ifølge forretningsordenen skal oppfølgingsspørsmålet være relatert til hovedspørsmålet. Presidenten vil allikevel la det være opp til statsråden å vurdere om hun vil svare på dette.

Statsråd Siv Jensen [11:22:53]: Jeg er ikke helt sikker på hva bompenger i distriktene har å gjøre med Oslo Børs, men jeg kan forsikre representanten om at regjeringen kommer til å fortsette arbeidet med å bygge ut infrastruktur over hele landet, gjøre bompengendelelen lavest mulig for bilistene og legge til rette for at vi får god infrastruktur, som er viktig for vårt næringsliv, og som er viktig for innbyggerne våre. Da må vi sørge for at det bevilges penger til veibygging. Det har vi gjort. Samferdselsbudsjettet har økt med 75 pst. siden vi kom i regjering, og bompengendelelen har gått ned – den ville ellers vært mye høyere. Og som jeg sa til det forrige spørsmålet som representanten stilte: Det er mulig Miljøpartiet De Grønne er imot bom, men Miljøpartiet De Grønne er også imot vei. Det er i grunnen svar godt nok.

Presidenten: Med det er den muntlige spørretimen omme.

Sak nr. 2 [11:23:51]

Ordinær spørretime

Presidenten: Det blir en rekke endringer i den oppsatte spørsmålslisten, og presidenten viser i den sammenheng til den elektroniske spørsmålslisten i salappen.

Endringene var som følger:

Spørsmål 1, fra representanten Sigbjørn Gjelsvik til statsministeren, er overført til justis- og innvandringsministeren.

Spørsmål 2, fra representanten Ingrid Heggø til statsministeren, er overført til olje- og energiministeren.

Spørsmål 4, fra representanten Odd Omland til barne- og familieministeren, vil bli tatt opp av representanten Kari Henriksen.

Spørsmål 7, fra representanten Lise Christoffersen til kommunal- og moderniseringsministeren, vil bli tatt opp av representanten Anne Sandum.

Spørsmål 8, fra representanten Geir Inge Lien til næringsministeren, er overført til klima- og miljøministeren som rette vedkommende.

Spørsmål 13, fra representanten Åsunn Lyngedal til olje- og energiministeren, flyttes og besvares etter spørsmål 2, som skal besvares av samme statsråd.

Spørsmål 14, fra representanten Lene Vågslid til justis- og innvandringsministeren, flyttes og besvares etter spørsmål 1, som skal besvares av samme statsråd.

Spørsmål 1

Presidenten: Dette spørsmålet, fra representanten Sigbjørn Gjelsvik til statsministeren, er overført til justis- og innvandringsministeren.

Sigbjørn Gjelsvik (Sp) [11:24:08]: «I et intervju med VG 7. januar 2017 slo statsminister Erna Solberg fast at hun vil at den lovpålagte plikten til å ta imot kontanter skal fjernes innen 2020, med mål om et kontantløst samfunn innen 2030. 17. mai i år var sentrale deler av Vipps-tjenesten utilgjengelig i en lengre periode, og denne uka melder Norges største bank om omfattende tekniske problemer.

Ønsker statsministeren fortsatt å fjerne den lovpålagte plikten til å ta imot kontanter innen 2020 og et kontantløst samfunn innen 2030?»

Statsråd Jøran Kallmyr [11:25:09]: Spørsmålet er stilet til statsministeren, men besvares av meg, siden finansavtalelovens regler om rett til kontant betaling hører inn under Justis- og beredskapsdepartementets ansvarsområde.

Statsministerens uttalelse til VG i januar 2017 ble gitt i en sammenheng der hun ledet Høyres arbeid med en plan for et digitalt Norge, som i all hovedsak handlet om hvordan Norge skulle møte den digitale utviklingen offensivt. Det var i den forbindelse at spørsmålet om den lovpålagte plikten til å ta imot kontanter ble omtalt.

Det følger av finansavtaleloven § 38 tredje ledd at en forbruker alltid har rett til å kunne gjøre opp med kontanter hos betalingsmottakeren. Bestemmelsen reiser imidlertid en rekke spørsmål, og det har vist seg vanskelig å avgjøre hvor langt retten til kontant betaling i praksis gjelder.

Finansavtaleloven ble vedtatt i 1999. Som representanten Gjelsvik sikkert kjenner til, har det skjedd ganske mye siden da når det gjelder betalingsløsninger, og det er åpenbart et behov for å se nærmere på nettopp disse reglene. Det framgår av finansmarkedsmeldingen for 2019 at Justis- og beredskapsdepartementet vil vurdere reglene om rett til kontant betaling i etterkant av arbeidet med en ny finansavtalelov.

Spørsmålet om den lovpålagte plikten til å ta imot kontanter reiser en rekke prinsipielle og praktiske spørsmål, og disse endrer seg naturlig som følge av samfunnsutviklingen. Som jeg har sagt i en tidligere spørretime: Hvordan skal man f.eks. betale for tjenester på nettet hvis man skal ha en rett til å betale kontant også der? Nå går jo mye mer av handelen over på nett. Samtidig er det grunn til å understreke at det alltid skal være muligheter for å betale kontant, f.eks. å betale kontant for å skaffe seg mat og skaffe seg transport og andre viktige tjenester som man trenger i vårt samfunn.

Sigbjørn Gjelsvik (Sp) [11:27:13]: Jeg takker for svaret, men det var allikevel ikke et svar på spørsmålet. Jeg er klar over at statsministeren har sendt statsråden for å svare på spørsmålet, men det er likevel slik at statsministeren er justisministerens sjef, og det er derfor også interessant å høre hva som er regjeringens ambisjon, om den ambisjonen som statsministeren ga uttrykk for, er i tråd med den ambisjonen som regjeringen har, at en vil fjerne den lovpålagte plikten til å håndtere kontanter innen 2020, dvs. i løpet av neste år, og om en vil ha som mål et kontantløst samfunn innen 2030. En av bakgrunnene for at det også er interessant å få svar på, er jo at justisministeren selv har vært ute i media og kommentert spørsmålet, til ABC Nyheter, og sagt at samfunnet går mer og mer over til å bli kontantløst.

Samtidig viser målinger at veldig mange ønsker kontanter, og da er det viktig å legge til rette for det. Hvordan ønsker regjeringen konkret å legge til rette for at folk skal ha mulighet til å bruke kontanter i Norge?

Statsråd Jøran Kallmyr [11:28:24]: Som jeg nettopp orienterte om, er regjeringens politikk at man forholder seg til at det er en rett i dag til å betale med kontanter. Som jeg også orienterte om, vil nå Justis- og beredskapsdepartementet gjennomgå reglene for å presisere dem, slik at reglene skal være tilpasset en litt mer moderne situasjon – som vi har nå – der vi kan ta inn over oss alle de endringene som har skjedd siden 1999. Som jeg også sa: Det skal være en rett til å kunne bruke kontanter, spesielt når det gjelder viktige tjenester.

Men vi må også ta inn over oss at samfunnet har endret seg ganske mye. Det er en del praktiske problemstillinger ved utformingen av slike regler, og det er en del praktiske utfordringer med hvor langt denne retten til å

betale med kontanter skal gjelde, f.eks. netthandel. Det er på en måte vanskelig å skulle ha en rett til å kunne betale med kontanter på netthandel.

Sigbjørn Gjelsvik (Sp) [11:29:20]: Det folk opplever, er at det blir stadig vanskeligere å få betalt med kontanter i mange sammenhenger. Det er ikke noen ny problemstilling, det kommer sak etter sak. Det gjelder offentlig kommunikasjon, det har gjeldt på legekontor, det har gjeldt andre offentlige tjenester, og for oppgjør for kjøp av varer og tjenester har det blitt vanskeligere å bruke kontanter. Samtidig har det fortsatt ikke kommet noe konkret forslag fra regjeringen for å sørge for at den lovpålagte plikten en har til å håndtere kontanter, faktisk blir fulgt opp i praksis. Regjeringen sleper beina etter seg, skyver saken ut i tid. Samtidig kommer det uttalelser både fra statsministeren og senest nå fra justisministeren om at vi beveger oss mot et kontantløst samfunn. 60 pst. sier i en meningsmåling at de fortsatt ønsker kontanter, kun 17 pst. støtter målsettingen til justisministeren og statsministeren om et kontantløst samfunn. Når kommer det konkrete tiltak fra regjeringens side for å ivareta folks ønske om og behov for å bruke kontanter?

Statsråd Jøran Kallmyr [11:30:27]: Det virker som om representanten Gjelsvik misforstår hva som er en faktisk beskrivelse fra justisministeren, og hva som er en ønsket politikk. Det var en faktisk beskrivelse i intervjuet med meg i ABC Nyheter, der jeg sa at vi beveger oss mot et kontantløst samfunn. Hvis ikke representanten Gjelsvik har fått med seg det, er det litt merkelig. Det er ikke noen tvil om at fakta tilsier at flere og flere transaksjoner i Norge er kontantløse, men det er til forskjell fra det som har vært regjeringens politikk, nemlig at vi skal ha en rett til å betale med kontanter. Og vi kommer til å fremme en ny finansavtalelov i løpet av høsten.

Eva Kristin Hansen hadde her overtatt presidentplassen.

Presidenten: Da går vi til spørsmål 14.

Spørsmål 14

Lene Vågslid (A) [11:31:28]: «I en sak publisert i Dagbladet 21. mai kommer det for første gang på fem år frem tall over årsverk i politi- og lensmannsetaten på kommunenivå fra Statistisk sentralbyrå (SSB). De viser en stor intern sentralisering.

Hvordan mener statsråden SSB sin statistikk samsvarer med nærpolitireformens mål om likeverdige polititjenester uansett hvor man bor, og nærpolitiprinsippet?»

Statsråd Jøran Kallmyr [11:31:59]: Aller først vil jeg rette opp noen misforståelser og feiloppfatninger. SSBs statistikk som Dagbladet omtaler og representanten viser til, tar utgangspunkt i hvor man er a-registrert, altså arbeidsregistrert. A-registreringen sier ingenting om hva politidekningen faktisk er i den kommunen.

Jeg er opptatt av at politiet er til stede i kommunene, og at de er til stede der kriminaliteten skjer. Tilstedeværelsen vil derfor variere ut fra kriminalitetsbildet. I noen kommuner vil det være mer tilstedeværelse fordi de har mer kriminalitet. Polititjenestene lokalt skal ikke være organisert på en slik måte at antallet politistillinger innenfor et geografisk området avgjør hvilken polititjeneste lokalsamfunnet får. Den enkelte polititjenestemann og -kvinne skal ikke være bundet til ett bestemt sted. De skal, med bakgrunn i etterretning og kunnskap om lokale utfordringer, forebygge og bekjempe kriminalitet der det er størst behov.

Styrking av politiressursene lokalt stiller krav til god planlegging og strategisk flåtestyring av politipatruljene for å kunne gi innbyggerne gode polititjenester. Dette gjøres gjennom tolv nye operasjonssentraler som gjør det mulig med effektiv disponering og flåtestyring av ressursene i hele politidistriktet, slik at det til enhver tid er en hensiktsmessig fordeling og plassering av politiressursene.

Politipatruljen er en sentral del i politiets tilstedeværelse lokalt. Politipatruljen er den synlige og viktige kontakten med befolkningen og utgjør grunnberedskapen lokalt. For mange tjenestepersoner er kontoret nå egentlig i bilen, og derfor har regjeringen i revidert nasjonalbudsjett foreslått å bevilge 100 mill. kr ekstra til politiet til kjøp av nytt utstyr.

Som også representanten kjenner til, jobber politipatruljene annerledes nå enn før reformen. Flere oppgaver løses konkret på stedet av politipatruljene, gjennom det som i reformen er omtalt som «politiarbeid på stedet». Arbeidsmetoden, som er lik over hele landet, forsterker politiets evne til forebygging, trygghetsskapende tilstedeværelse, responstid og straksetterforskning, noe som bidrar til bedre kvalitet og mer effektivt politiarbeid lokalt.

Jeg har også lyst til å understreke at alle politidistrikt i Norge har fått flere politistillinger. Det er totalt sett 1 650 flere politistillinger per 31. mars 2019 enn det var 31. desember 2013. Det har økt beredskapen i Norge, og det har økt politiets evne til å håndtere saker i hele Norge.

Lene Vågslid (A) [11:34:43]: «Feiloppfatning» har blitt eit nytt ord som denne regjeringa er glad i, men det er jo ikkje berre SSB-rapporten som er knusande for gjennomføringa av nærpolitireforma når det gjeld det

lokale politiet. Me har òg ei rekkje rapportar dei seinare åra som bekreftar det same. Og sjølv om ein kan sjå ei totalstyrking på distriktsnivå, er det til lita trøyst for innbyggjarane i Telemark, f.eks., som har opplevd at det har blitt over 30 færre årsverk på to år.

Eg har spurt nesten alle forgjengarane til justisministeren, som det har vore litt mange av, kva dei har gjort for å fylgje opp stortingsvedtaket – samrøystes vedteke – som seier at alle gjenverande tenestestader skal styrkjast. Eg har fått til svar frå dei fleste at det jobbar ein med. Eitt svar, frå den førre justisministeren, var at han ikkje var heilt sikker på det. Spørsmålet mitt til justisministeren no er kva justisministeren gjer for konkret å fylgje opp det samrøystes vedtaket i Stortinget om at alle gjenverande tenestestader, som før er omtalte som lensmannskontor, skal styrkjast.

Statsråd Jøran Kallmyr [11:35:47]: Regjeringens ambisjon er at vi skal løfte politiet enda mer. Vi har en ambisjon om at i 2020 skal vi endelig nå målet om to politifolk per 1 000 innbyggere i hele Norge. Det vil være et stort løft fra den tiden da den forrige regjeringen satt, da vi bare hadde 1,71 politiansatt per 1 000 innbyggere. Nå snakker vi altså om politifolk som er utdannet i politiet. Vi har totalt sett en økning på over 2 800 personer i hele Politi-Norge siden 2013, hvorav 1 650 er utdannede politifolk, og 1 450 av dem er plassert ute i distriktene. Det er åpenbart at distriktene i hele Norge har blitt styrket.

Det er viktig at politimestrene lokalt får muligheten til å allokere ressursene sine til der de ser at det er mest nødvendig. Men også jeg er opptatt av at vi skal ha et synlig og tilstedeværende politi i hele Norge, og det er en av de tingene jeg kommer tilbake til i den stortingsmeldingen vi allerede har varslet.

Lene Vågslid (A) [11:36:55]: Vedtaket var ikkje at me skulle styrkje politidistrikta. Vedtaket som er gjort i Stortinget, er veldig klart. Det går på tenestestadsnivået, det går på det lokale politiet. Hundre ordførarar har no signert eit opprop. Fleire kjem til å fylgje på. Det er òg eit stort opprør blant dei tillitsvalde i politiet, for ein opplever og får høyre at det ein ser lokalt, det ein blir møtt med lokalt, er ei feiloppfatning. Men realiteten ute – og det trur eg justisministeren blir klar over dersom han reiser rundt og besøker politidistrikta og òg snakkar med politimeistrane – er at det lokale nivået, mange av dei lensmannskontora og tenestestadene som overlevde nedlegginga, for å seie det slik, har blitt svekte. Det er i strid med det me vedtok, det er òg i strid med utsegner frå bl.a. Kristeleg Folkeparti, som no sit i regjering og òg var med på forliket. Justisministeren seier til Dagbladet at han tek kritikken på alvor. På kva

måte kjem justisministeren til å ta kritikken på alvor i den meldinga han har varsla?

Statsråd Jøran Kallmyr [11:37:58]: Som jeg sa til Dagbladet, er det flere undersøkelser som det er grunn til å ta på alvor. Jeg sa også til Dagbladet at den statistikken de presenterte, tok jeg ikke særlig på alvor, for den ga et veldig lite bilde. Det som er viktig for oss, er så klart at vi tar undersøkelsen blant politifolkene og blant innbyggere og ikke minst Difi-undersøkelsen på alvor.

Det er utfordringer i nærpoltireformen. Det har jeg ikke lagt skjul på noen gang. Derfor kommer vi også til å fremme en stortingsmelding i løpet av vårsesjonen der vi skal peke på hvordan vi kan få løst disse utfordringene, og komme med vurderinger av om vi skal gjøre justeringer i nærpoltireformen. Som sagt: Jeg er opptatt av at vi skal ha mer synlig politi der ute på gata, og jeg har en ambisjon om at det er ikke nødvendigvis bare når det skjer alvorlig kriminalitet, at politiet skal være til stede i lokalsamfunn rundt omkring i Norge.

Presidenten: Vi går til spørsmål 2.

Spørsmål 2

Presidenten: Dette spørsmålet, fra representanten Ingrid Heggø til statsministeren, er overført til olje- og energiministerens.

Ingrid Heggø (A) [11:39:16]: «I Nordfjordeid uttalte statsministeren til NRK Sogn og Fjordane at kraftsektoren må drivast meir effektivt før ein kan diskutere kraftutjamning.

Kan statsministeren forklare om den uttala som kom i Nordfjordeid, er ei forklaring og forståing av ordlyden i ny regjeringsplattform dit hen at det skal stillast krav om samanslåing av nettselskap før ein greier ut og innfører utjamning av nettleige?»

Statsråd Kjell-Børge Freiberg [11:39:47]: Denne regjeringen er opptatt av strømgregningen til dem som faktisk betaler den. Derfor igangsettes det nå et arbeid med nettopp det som utgangspunkt. I dette arbeidet er det ikke snakk om å stille krav til sammenslåing.

Granavolden-plattformen slår fast at vi skal utrede hvordan vi kan utjevne nettleien for alle forbrukere gjennom et mest mulig effektivt organisert strømmnett. Så har Stortinget også bedt oss om å se på virkemidler og tiltak som bedrer konkurransen, og som bidrar til likere priser og en sikker strømforsyning til lavest mulig kostnad for strømforbrukerne. Dette skal regjeringen levere på.

Et velfungerende strømmnett bidrar til at vi alle kan bruke strøm når vi trenger det. Utbygging og drift av nettet har en kostnad. Den er det brukerne av nettet som betaler. Vi ser at nettleien også er i ferd med å øke, for både husholdning, næringsliv og industri. Nettleien er også en vesentlig del av strømrregningen vår. Teknologisk utvikling og endrede forbruks- og produksjonsmønstre stiller også nye krav til nettselskapene.

For å håndtere dette trenger vi nettselskaper med en mer sammensatt kompetanse enn i dag, for det er viktig at strømmettet utnyttes og drives så effektivt som mulig, slik at investeringene ikke blir større enn nødvendig. Dette kommer til å bidra til å holde nettleien nede for alle strømforbrukere. Det som er viktig for meg, er at kostnadene for strømforbrukerne ikke må bli høyere enn nødvendig.

Forskjeller i nettleien mellom områder skyldes bl.a. geografiske forhold, forskjeller i kundegrunnlag og forskjeller i effektivitet. Flere modeller for tariffutjevning som har vært utredet tidligere, har blitt forkastet fordi nettselskapenes incentiv til å drive effektivt har blitt svekket. Dette er uheldig med tanke på utfordringene nettselskapene står overfor i årene framover. Derfor har jeg, som jeg bl.a. innledningsvis har sagt, gitt Norges vassdrags- og energidirektorat et utredningsoppdrag. Jeg vil deretter komme tilbake til Stortinget.

Ingrid Heggø (A) [11:42:41]: Effektiv drift er viktig. Det kan vi i alle fall einast om. Men både det vi omtalar som SFE-modellen, og det som Distriktsenergi har kome med som modell, tek omsyn til krava til effektiv drift. Høgre og Framstegspartiet svara ut i førre ærend med at når det gjaldt kravet frå stortingsfleirtalet om utjamning av nettleiger, var fusjonar einaste farbare veg. Men stortingsfleirtalet var, som sagt, ueinig.

Statsministeren gjentok i Nordfjord at fusjonar var einaste svar, men eg forstår statsråden slik at det ikkje er det ho eigentleg har sagt. Kva dokumentasjon ligg til grunn for at statsråden no seier at det må større einingar til for å driva effektivt?

Statsråd Kjell-Børge Freiberg [11:43:37]: Representanten peker på SFE-modellen, én av mange modeller. Det jeg viste til, er det som står i Granavolden-plattformen, og det Stortinget har vedtatt. Dette skal vi gå igjennom. Det har vi tenkt å gjøre på en grundig og skikkelig måte, og så skal vi konkludere med endringer i den modellen som ligger til grunn for måten ting gjøres på i dag.

Det blir vist til at man mener at fusjoner har vært et mål og svaret på alle spørsmålene for denne regjeringen. Det er ikke riktig. Fusjoner vet vi har medført lavere nettleie noen steder. Fusjoner er svaret noen steder, men det

er ikke svaret alle steder. Fusjoner vil uansett være lokale beslutninger, som må tas i de ulike selskapene.

Ingrid Heggø (A) [11:44:41]: Vi kan vera einige om det med effektivitet, som sagt. Så er vi vel gjerne – eg er litt usikker der – ueinige om det må veldig store einingar til for å driva effektivt, for det er jo både små og store selskap som ligg på topp i effektivitet. Sognekraft er eit eksempel på eit lite selskap – etter alle moglege målestokkar – og er eit av dei mest effektive nettselskapa i landet, men har svært høg nettleige. Om ein fusjonerer alle selskapa i Sogn og Fjordane, vil ikkje innbyggjarane få lågare nettleige.

Eg er veldig spent på kor langt regjeringa har kome i utgreiinga av forskjellige modellar. Kan statsråden garantera at vi har fått greidd ut og innført modellar før valet i 2021?

Statsråd Kjell-Børge Freiberg [11:45:36]: Jeg kan love representanten at vi skal komme tilbake før 2021 med den jobben som er igangsatt.

Jeg tror samtidig at det er verdt å bruke den tiden som er nødvendig, på denne jobben. Det er et omfattende system, som har konsekvenser for veldig mange strømforbrukere, industrien osv. Det er mange innspill i denne debatten. Jeg har lagt til grunn at vi skal gjøre dette på en skikkelig og ryddig måte før vi trekker konklusjonene. Da skal man selvfølgelig komme tilbake til Stortinget, slik Stortinget har bedt om.

Presidenten: Vi går da til spørsmål 13.

Spørsmål 13

Åsunn Lyngedal (A) [11:46:37]: «Fra tilbydere av LNG i Norge blir det hevdet at det nederlandskeide selskapet Barents Naturgass siden 2007 har hatt en eksklusiv avtale med Equinor for uttak av LNG fra Melkøya. De får kjøpe 100 pst. av Equinors kapasitet for lasting på tankbil til en meget fordelaktig pris. Dette har hindret fri konkurranse og stoppet andre aktører fra å etablere seg i nord.

Ser statsråden at det er etablert en monopolsituasjon, og kan statsråden bidra til å skape et velfungerende marked basert på like konkurransebetingelser?»

Statsråd Kjell-Børge Freiberg [11:47:28]: I planen for utbygging og drift av Snøhvit stilte departementet krav om å tilrettelegge for lokalt og regionalt uttak av LNG. Det ble på denne bakgrunn etablert en fyllestasjon på Melkøya. I 2008 inngikk Barents Naturgass en avtale med Equinor om kjøp av LNG. Denne avtalen ble inngått på helt ordinære, kommersielle betingelser.

På dette tidspunktet var det liten interesse for å utvikle et nordnorsk LNG-marked. Barents Naturgass var eneste bruker av fyllestasjonen ved oppstart. Derfor måtte Barents Naturgass også garantere økonomisk for fyllestasjonen og forplikte seg til et langsiktig uttak av LNG. De andre lisenspartnerne kan også selge LNG på Melkøya. Barents Naturgass' avtale med Equinor gjelder for Equinors andel, som er på 67 pst. De resterende 33 pst. kan benyttes av andre selskaper. Dette er også blitt gjort, og for noen år siden hentet Gasnor – eid av verdens største LNG-aktør, Shell – LNG fra Melkøya.

Jeg legger vekt på at LNG-distribusjonen i området er etablert i konkurranse med andre energibærere, og at det faktisk er lagt til rette for at flere aktører kan levere LNG. Derfor mener jeg at det ikke er snakk om en monopolsituasjon for uttak av LNG på Melkøya. At flere tilbydere nå begynner å interessere seg for salg av LNG i Nord-Norge, ser jeg veldig positivt på.

Åsunn Lyngedal (A) [11:49:40]: Jeg merker meg at det antydes at det er en avtale om markedspris. I praksis er det sånn, som statsråden sikkert vet, at LNG selges basert på en daglig fastsatt pris på en gassbørs. Hvis det var sånn at et selskap kunne kjøpe under markedspris, ville de jo kunne ta ut en større margin, og de ville ha full kontroll på alle konkurrentene sine fordi de vet hva konkurrentene må betale.

Hvis Equinor, som disponerer 67 pst., skulle selge alt sitt til én aktør, og de f.eks. hadde en rabatt på 20–30 pst. på markedspris, ville denne aktøren vinne alle anbud i det nordnorske næringslivet og i praksis hindre all konkurranse i markedet for LNG i Nord-Norge. Jeg skjønner at vi kanskje har litt forskjellig oppfatning, men er kjøpere av småskalanaturgass i Nord-Norge tjent med at det i praksis bare er én tilbyder av gass til både prosessindustri, ferger og skipsindustrien for øvrig?

Statsråd Kjell-Børge Freiberg [11:50:45]: Jeg er glad for at representanten er opptatt av et velfungerende marked. Det er nettopp derfor man har laget den konstruksjonen man har laget, som har en historie bak seg, som jeg viste. Her er det viktig å gå til oppstarten av Melkøya og uttak av LNG – og det som ble vedtatt i forbindelse med PUD-en, ikke av denne regjeringen, men av en annen regjering.

Det som er viktig for meg, er at det ikke er én aktør som har monopol på salg av LNG på Melkøya, og det mener jeg klart framgår av de avtalene som er. Equinor har sin rett til å selge; de andre partnerne har sin rett til å selge. Så har Equinor en avtale med Barents Naturgass, og jeg registrerer at det også er andre aktører inne og kjøper LNG. Prisen er det de kommersielle selskapene som avgjør.

Åsunn Lyngedal (A) [11:51:52]: For Arbeiderpartiet var det veldig viktig at det ble muligheter for regional utvikling gjennom lokalt uttak fra Melkøya.

Hvis man har 67 pst. og ligger langt under markedspris, betyr det at ingen andre har mulighet – uansett om det ligger 33 pst. igjen i markedet som man kan kjøpe til en langt høyere pris. Barents Naturgass hadde jo et lokalt eierskap da man inngikk denne avtalen, men i 2014 ble det solgt til et nederlandsk investeringsselskap, og nå har vi en avtale som har løpt siden – du sier 2008 – jeg har fått opplyst 2007.

Man kan spørre seg hva slags avtale det er. Skal den være evigvarende, og skal det være bare én aktør på markedet i nord? Kunne statsråden, som eier av 67 pst., være med og avklare om det er en avtale på markedsvilkår, og eventuelt oppklare denne situasjonen til beste for nordnorsk næringsliv?

Statsråd Kjell-Børge Freiberg [11:52:55]: Det mener jeg at jeg har avklart med de svarene jeg har gitt, og det ligger noen føringer i den PUD-en som ble vedtatt, men ikke av denne regjeringen. Det er tilbud om uttak av lokal LNG i Hammerfest. Det er jeg glad for. Det er bra, og vi heier på all omsetning fra næringsaktivitet som kommer fra det.

Jeg må bare få lov til å presisere at de avtalene som inngås når det gjelder pris og varighet, er det selskapene selv, de kommersielle selskapene, som er ansvarlige for. Det tror jeg er en god og riktig arbeidsfordeling.

Jeg registrerer at Barents Naturgass har gjort en jobb over tid med å være en tilbyder, men at det også er andre selskaper som har gjort det. Det synes jeg er bra. Andre selskaper gjør at det blir et velfungerende marked, noe jeg oppfatter at vi begge er opptatt av.

Presidenten: Presidenten vil gjøre oppmerksom på at når man er i denne salen, skal all tale gå via presidenten, og man skal omtale medlemmer av regjeringen som statsråder og ikke «du».

Da går vi videre til spørsmål nr. 3, fra representanten Rigmor Aasrud til finansministeren.

Spørsmål 3

Rigmor Aasrud (A) [11:54:22]: Jeg tillater meg å stille følgende spørsmål til finansministeren:

«Da saken om pensjon fra første krone ble behandlet i månedsskiftet januar/februar i 2019, vedtok stortingsflertallet følgende: «Stortinget ber regjeringen sette ned et partssammensatt utvalg for å vurdere pensjon fra første krone.»

Hva er mandatet til utvalget, og hvem sitter i utvalget?»

Statsråd Siv Jensen [11:54:44]: Som regjeringen skrev i finansmarkedsmeldingen som nettopp er lagt frem, er regjeringen i ferd med å sette ned en arbeidsgruppe om pensjon fra første krone.

Arbeidsgruppen vil bli bestå av medlemmer fra LO, NHO, YS og Virke i tillegg til Finansdepartementet og Arbeids- og sosialdepartementet. Finansdepartementet vil lede arbeidsgruppen på embetsnivå. Finanstillsynet vil bidra med sekretariatsressurser.

Invitasjoner til å delta i arbeidsgruppen ble sendt ut på mandag, og arbeidet kan starte opp når deltakerlisten er klar. Fristen for arbeidet er satt til våren 2020. Det gir rom for at arbeidsgruppen ved behov kan tilpasse tempo og fremdrift frem mot lønnsoppgjøret i 2020.

Arbeidsgruppen får i mandat å utrede spørsmålet om opptjening av pensjon fra første krone i innskuddspensjonsordninger. I tillegg skal arbeidsgruppen vurdere om det bør være obligatorisk medlemskap i private tjenestepensjonsordninger for ansatte under 20 år eller med stillingsandel under 20 pst.

Arbeidsgruppen skal bl.a. se på løsninger som gir tilnærmet uendrede kostnader for bedriftene, og vurdere fordelings effekter på tvers av arbeidstakere og typer av bedrifter.

Arbeidsgruppen skal lage utkast til lovendringer som kan sendes på høring.

Rigmor Aasrud (A) [11:55:57]: Jeg takker statsråden for svaret.

Saken er jo aktualisert i dag, for i dag streiker renholdsbetjenter, kjøkkenpersonell og ansatte som jobber deltid på sykehusene, fordi de verken får pensjon når de har deltidsstillinger, eller kan delta i de forsikringsordningene som andre har, og som vi bl.a. finner i kommunal sektor.

Jeg er fornøyd med at statsråden endelig kommer fram med dette mandatet, men det er jo litt påfallende at man må stille spørsmål i Stortinget før sånne saker kommer opp. Det er andre gangen jeg stiller den type spørsmål, og da kommer altså svaret på hva som skjer, én dag før vi skal i salen.

Statsråden sa da vi behandlet denne saken etter jul, at det kom ikke til å gå år og dag før mandatet og utvalget kom på plass, men vi kan konstatere at det i hvert fall har gått vinter og vår. Skjønner statsråden at de ansatte er utålmodige?

Statsråd Siv Jensen [11:57:03]: Vi har fulgt opp det vedtaket Stortinget har gjort, så raskt som overhodet mulig, og som jeg sa i mitt forrige svar: Nå er dette gått ut til møtedeltakerne, slik at de kan sette opp hvem som skal sitte i dette utvalget. Jeg er glad for at vi nå får det på plass, og at vi legger til rette for at de skal jobbe

hurtig, sånn at man eventuelt kan håndtere det i forbindelse med lønnsoppgjøret neste år.

Rigmor Aasrud (A) [11:57:28]: Det er – som jeg sa – bra at utvalget nå blir satt ned, men jeg må si at da jeg fikk et svar i månedsskiftet januar/februar om at departementet allerede var i gang med å jobbe med dette, og man forsikret at det ville være framdrift i saken, og at det ikke kom til å gå år og dag før saken kom tilbake til Stortinget, er det nettopp det det gjør: Det kommer til å gå år og dag før vi får denne saken tilbake til Stortinget.

Med noe mer tempo i forberedelsene til mandatet, noe mer samarbeid med partene, kunne vi kommet mye lenger i dag, og jeg synes det er beklagelig at man ikke har kommet lenger i arbeidet med å få på plass dette mandatet. Men jeg er glad for at det er på plass, og jeg forventer også at statsråden gjør det regjeringen har sagt, at man kommer fram med et positivt resultat, for det er det regjeringspartiene har lagt til grunn. Jeg ber bare statsråden bekrefte at det også er hennes holdning.

Statsråd Siv Jensen [11:58:31]: Det er ingen grunn for representanten Aasrud til å mistenkeliggjøre viljen og evnen til å ha fremdrift i alle de sakene vi følger opp som er vedtatt i Stortinget. Det gjør regjeringen, og det gjør finansministeren – i denne saken som i alle andre saker.

Jeg kan også forsikre om at arbeidet vil ha den fremdriften vi har lagt opp til. Så er det opp til dem som skal sitte i dette utvalget, å komme frem til sine anbefalinger, og det mener jeg vil være veldig dumt av finansministeren å forskuttere nå.

Spørsmål 4

Presidenten: Dette spørsmålet, fra representanten Odd Omland til barne- og familieministeren, vil bli tatt opp av representanten Kari Henriksen.

Kari Henriksen (A) [11:59:24]: «Barneombudet mener staten må ta større ansvar for barnevernet. Assisterende riksadvokat peker på at mye av den kriminaliteten vi ser hos ungdom, kunne vært unngått dersom forebyggingen hadde vært bedre. Regjeringen lytter ikke til Barneombudet og andre rapporter om svikt i barnevernet. Hver dag er det barn i barnevernet som ikke får hjelpen de trenger. Så å si alle aktørene sier de trenger flere ansatte i det kommunale barnevernet.

Når statsråden nå sier nei til flere øremerka stillinger, hvordan vil han da hjelpe barna?»

Statsråd Kjell Ingolf Ropstad [12:00:02]: Som barne- og familieminister er min viktigste oppgave å jobbe for at alle barn og unge har en trygg og god oppvekst.

Denne regjeringa har derfor satt i gang en rekke tiltak for å styrke tilbudet for utsatte barn, bl.a. ved å fremme en opptrappingsplan mot vold og overgrep, som Kristelig Folkeparti fikk gjennomslag for i forrige periode.

Det er tverrpolitisk enighet om at det er kommunene som skal ha ansvaret for barnevernet og andre forebyggende tjenester for barn og ungdom. Det er viktig, fordi det er kommunene som er nærmest til å oppdage barn som har det vanskelig og sette inn riktig hjelp og tiltak på et tidlig tidspunkt.

Representanten Odd Omland, og nå representanten Kari Henriksen, ser ut til å mene at statlig styring gjennom øremerking av midlene er det eneste som kan hjelpe kommunene med å få på plass bedre forebyggende tilbud. Det er jeg uenig i.

Jeg mener de konkrete vurderingene av bemanning i barnevernet bør tas lokalt fordi kommunene er best i stand til å prioritere ressurser og tiltak der behovet og nytten er størst. I noen kommuner kan behovet være flere ansatte i barnevernet – i andre kommuner kan det beste tiltaket være en ekstra helsesykepleier, en utekontakt eller en familierådgiver. De gode løsningene må ofte utvikles med utgangspunkt i de ressursene, de mulighetene og den kompetansen som finnes lokalt. Men det fratar ikke regjeringa ansvar. Jeg tar på alvor at mange kommunale barnevernstjenester melder om kapasitetsutfordringer.

God kommuneøkonomi er viktig for å sikre at kommunene har mulighet til å prioritere barnevernet. Det har denne regjeringa bidratt til. Det er rekord for kommuner på ROBEK-lista, og kommunene har gjort en stor jobb i å ansette flere i barnevernet.

I tillegg har vi i 2019 satt av 80 mill. kr til ulike kompetansetiltak og 30 mill. kr til et sårt tiltrengt digitaliseringsløft. Dette vil frigjøre tid for ansatte og effektivisere arbeidsflyten, sånn at de ansatte kan bruke mer av tida si til å hjelpe utsatte barn og familier.

Vi følger barnevernet tett og har sendt ny barnevernslov på høring. Her foreslår vi bl.a. at kommunene skal komme tettere på barnevernstjenestene, sånn at kommunepolitikerne får mer kunnskap om behovene og dermed kan fatte bedre avgjørelser for utsatte barn og unge i egen kommune. Det vil også bidra til større lokalt engasjement for tilbudet til barn og ungdom og til at barnevernet blir satt høyere på dagsordenen i kommunen. Staten har et viktig ansvar for å legge til rette for gode prioriteringer i kommunene, men det er kommunene selv som har de beste forutsetningene for å finne gode løsninger for den enkelte barnevernstjenestes behov for ressurser.

Kari Henriksen (A) [12:02:49]: Mange av de tiltakene som statsråden leste opp, er det enighet om også i

opposisjonen, bl.a. om å øke kompetansen og om behovet for kommunene til å involvere seg mer. Men det er ikke det dette gjelder. Det dreier seg om, er om vi skal ha en mer statlig styring på de viktigste utfordringene. La meg lese en merknad fra Kristelig Folkeparti og Arbeiderpartiet i Innst. 354 L for 2016–2017:

«Disse medlemmer merker seg at Barneombudet skriver at det er uforsvarlig å gi flere oppgaver til dagens kommuner, Bufdir mener at det er en risiko for at forslagene vil føre til et forverret tilbud til barne».

Vårt svar på dette har vært tredelt: flere stillinger, stanse lekkasjen av penger til kommersielle aktører og la de pengene komme barna til gode, og en bred kvalitetsreform for å øke tilliten, styrke kompetansen og redusere ulikhetene og styrke rettssikkerheten. Alt dette stemmer regjeringa ned.

Hvorfor tar ikke staten et større ansvar for barna som hver dag opplever svikt i barnevernet?

Statsråd Kjell Ingolf Ropstad [12:03:53]: Hver eneste dag jobber vi for at barnevernet skal bli bedre, og vi tar absolutt på alvor de utfordringene som er der. Derfor er jeg glad for den enigheten som representanten viser til når det gjelder de tiltakene vi iverksetter og skal iverksette. Men også de tre grepene som Kari Henriksen peker på, er jeg langt på vei enig i. Så er vi uenige om hvordan vi løser bemanningsutfordringer på en best mulig måte. Jeg er opptatt av kompetanse. Når jeg peker på DigiBarnevern og det digitaliseringsløftet som kommer, er det nettopp for at en skal frigjøre mer tid, men også bedre kvaliteten på tjenestene. Når vi har satt av så mye ressurser, 80 mill. kr til et kompetanseløft, er det fordi vi ønsker å videreutvikle den kompetansen som finnes og forbedre tjenesten.

Vi ser på tallene at fra 2013–2017 er det blitt 1 150 flere ansatte. Jeg er glad for at det er kommet flere ansatte hvert år under denne regjeringa enn da Arbeiderpartiet styrte. Og vi vil fortsette å gi kommunene god økonomi så de kan ansette flere i barnevernet.

Kari Henriksen (A) [12:04:56]: Jeg registrerer at statsråden fremdeles pynter på disse tallene. Mange av de stillingene kom på bakgrunn av vedtak som ble fattet under Stoltenberg-regjeringa, men la nå det ligge.

Barneombud Bejer Engh sier: Det er ikke grenser for hvor mange tilsyn vi har som sier at det kommunale barnevernet ikke beskytter barn godt nok. Alvorlige bekymringsmeldinger blir ofte ikke fulgt opp, men når staten har delegert ansvaret til kommunene, må staten gripe inn når kommunene ikke leverer.

Jeg spurte statsråden i forbindelse med kvalitetsreformen om hvor mange oppgaver som er lagt til det kommunale barnevernet de siste årene. Og når det gjel-

der de tallene som statsråden viste til, 1 150 nye stillinger, ble det i 2011 anslått at det måtte være 1 500 stillinger, og det var en fireårig opptrappingsplan den forrige regjeringa la på bordet. – Jeg fikk et svar fra statsråden, seks sider med nye oppgaver er kommet til barnevernet. Allikevel toer altså staten sine hender og overlater ansvaret. Hva har endret seg? I opposisjon tok Kristelig Folkeparti et nasjonalt ansvar. Er barna mindre viktig når en får makt?

Statsråd Kjell Ingolf Ropstad [12:06:04]: Barn og unges oppvekst er viktig uavhengig av hvilken posisjon en sitter i. Det er mitt største ansvar og min oppgave å sikre flest mulig barn en mest mulig trygg og god oppvekst.

Men tallenes tale er ganske tydelig: Det er ikke nødvendigvis slik at når en kjører øremerking, er det det som bidrar til mest opptrapping. Når tallene faktisk viser at kommunene har ansatt flere uten øremerking, betyr det at kommunene også tar sitt ansvar. Jeg tror at det grepet vi tar med at kommunene, hvis det går gjennom i Stortinget etter hvert, får en årlig vurdering av hvordan barnevernet er i egen kommune, vil føre til at de lokale politikerne også i enda større grad vil engasjere seg, og ikke nødvendigvis bare ansette flere i barnevernet, men kanskje en utekontakt, miljøarbeider, familierådgiver eller en helsesykepleier, som forebygger at det kommer noen inn under barnevernet i det hele tatt. Dette er en situasjon som vi følger nøye. Vi har mange tiltak. Det er derfor svaret blir på seks sider, fordi vi engasjerer oss for å få et best mulig barnevern.

Spørsmål 5

Torstein Tvedt Solberg (A) [12:07:17]: «Nye læreplaner i alle fag gjennom fagfornyelsen vil kreve en raskere utskifting av læremidlene enn normalt. Ved innføringen av Kunnskapsløftet ble det bevilget 400 mill. kroner til kommunene over tre år i kompensasjon for merutgifter i forbindelse med utskifting av læremidler. Regjeringen har i kommuneproposisjonen ikke bevilget midler for å sikre en raskere utskifting av læremidler.

Når mener statsråden lærere og elever kan forvente at de får benytte oppdaterte læremidler som er tilpasset fagfornyelsen?»

Statsråd Jan Tore Sanner [12:07:55]: Gjennom fagfornyelsen fornyer vi skolens innhold. Målet er at elevene skal lære mer og lære bedre, og at vi utvikler en skole som forbereder elevene på å møte og forme fremtiden. Fagfornyelsen er den største reformen eller fornyelsen av skolen siden Kunnskapsløftet.

Arbeidet med fagfornyelsen er godt forankret i Skole-Norge, og mange er godt i gang med forberedelsene. Det er viktig at de nye læreplanene også bidrar til endring av praksis i klasserommet. Det vil kreve gode forbedringer lokalt, kompetanseutvikling og nye læremidler.

Forslagene til nye læreplaner i grunnskolen og felles gjennomgående fag i videregående skole er nå på høring. Med nytt læreplanverk innføres ny overordnet del, nytt faglig innhold og nye elementer som tverrfaglige tema og nytt kompetansebegrep.

De nye læreplanene skal fastsettes av Kunnskapsdepartementet høsten 2019, og de skal tas i bruk fra høsten 2020. Fagfornyelsen skal innføres over tre år, og hovedvekten av nye læreplaner tas i bruk det første året. Det er først og fremst når læreplanene skal tas i bruk, at det er aktuelt å gå til innkjøp av nye læremidler.

Forlagene og andre produsenter av læremidler arbeider nå med å vurdere utkastene til nye læreplaner, revidere eksisterende læreverk og produsere nye læremidler.

Jeg har fra 2018 bidratt til dette gjennom utlysning av midler til utvikling av digitale læremidler gjennom den femårige satsingen Den teknologiske skolesekken. I tillegg bidrar vi hvert år til utvikling av læremidler i fag og fagområder der det ikke er grunnlag for kommersiell utvikling.

I revidert nasjonalbudsjett har vi økt tildelingen til nye og digitale læremidler med til sammen 50 mill. kr. Dette skal selvsagt brukes til læremidler tilpasset fagfornyelsen. Disse midlene går til utvikling av læremidler i fag og fagområder der det ikke er kommersielt grunnlag for utvikling, til utvikling av læremidler på samisk og til å stimulere til innkjøp av flere digitale læremidler. I tillegg har jeg omdisponert ytterligere om lag 24 mill. kr til utvikling av digitale læremidler. Det betyr at det i revidert nasjonalbudsjett tilføres hele 70 mill. kr til læremidler tilpasset fagfornyelsen.

I kommuneproposisjonen for 2020 skriver vi at kostnadene til normal utskifting av læremidler i kommunene og fylkeskommunene i dag dekkes gjennom rammetilskuddet.

Da det ble innført gratis læremidler i videregående opplæring i 2010, ble det lagt til grunn at en tredjedel av læremidlene normalt skiftes ut hvert år. Fylkeskommunene ble kompensert i henhold til dette.

Som jeg tidligere har varslet, bl.a. i kommuneproposisjonen for 2020, vil vi vurdere behovet for ytterligere kompensasjon for eventuelle merutgifter knyttet til fagfornyelsen i de ordinære budsjettene.

Torstein Tvedt Solberg (A) [12:10:59]: Jeg vil takke for svaret, og jeg deler også entusiasmen for fagfornyelsen og hva den kan bidra med i skolen. Men igjen: En

forutsetning for dette må være at en har læremidlene på plass, og jeg tror det var mange som ble overrasket da de så konklusjonen til regjeringen i kommuneproposisjonen, og som hadde forventet at en la opp til en innkjøpsordning – nettopp for å sikre at det skulle være nye læremidler på plass i 2020, når de nye læreplanene som sagt skal tas i bruk på de fleste klassetrinn.

Det jeg er på jakt etter å få litt klarhet i fra statsråden, er: Hva er det som har endret seg, som gjør at regjeringen nå kommer til en helt annen konklusjon for modellen en velger i fagfornyelsen, opp mot det en gjorde ved innføringen av Kunnskapsløftet? Er det fordi en forventer en lavere innføringstakt, at en skal bruke flere år på å kjøpe nye læremidler? Er det først og fremst det digitale, som statsråden var innom? Eller er det bare det at statsråden har tapt i budsjettforhandlingene, slik at det ikke var penger til nye læremidler?

Statsråd Jan Tore Sanner [12:11:58]: Svaret på det siste spørsmålet er snarere tvert imot, nettopp fordi vi i revidert nasjonalbudsjett samlet sett bevilger over 70 mill. kr ekstra i 2019 til nye og til digitale læringsmidler. Disse midlene forutsettes det skal gå inn i forbedelsene til fagfornyelsen, slik at det allerede året før fagfornyelsen gjennomføres, er penger på bordet.

Så er det ikke slik at det bevilges penger i kommuneproposisjonen. Pengene bevilges i de årlige budsjettene. Derfor har vi varslet at vi vil komme tilbake til dette og se hvilket behov det er i budsjettet for neste år. Og som jeg var inne på: Det som er nytt, er at det for videregående skoler ble gratis læremidler i 2010, og det ble fylkeskommunene kompensert for. En annen stor endring er at man nå går fra papirbok og mer over til digitale læremidler.

Torstein Tvedt Solberg (A) [12:13:05]: Jeg synes det er bra at statsråden ikke lukker døra helt, og at en fortsatt skal vurdere dette. Men det var en forventning, og i kommuneproposisjonen i år burde en nok ha avklart hvilken modell regjeringen ville velge, for å sikre en raske innfasing av læremidler. Som statsråden var inne på i et tidligere svar: Vi har dårlig tid hvis læremidlene skal både produseres og kjøpes for å være på plass om et knapt år, da disse nye læreplanene skal være i bruk. Jeg hadde nok håpet og forventet at regjeringen hadde en modell klar før, selv om en nå i hvert fall skal vurdere det.

Det jeg også oppfatter, er at statsråden forventer at litt av grunnen til at en sparer litt penger på innfasingen nå, er at en i større grad skal benytte seg av digitale læremidler. Det har en bevilget noen små midler til, men jeg vil gjerne høre statsrådets vurdering av i hvor stort omfang regjeringen forventer at det skal være av digitale læremidler med fagfornyelsen, siden en legger til grunn at

en skal spare såpass mye penger på å unngå innkjøp av bøker.

Statsråd Jan Tore Sanner [12:14:08]: Det er mulig at representanten og jeg har litt ulikt syn på hva som er små og store midler. Over 70 mill. kr ekstra til nye og digitale læringsressurser i et revidert nasjonalbudsjett er ikke små midler. Det er betydelige ekstra ressurser, som skal gå både til innkjøp og til utvikling. For meg er det siste også viktig, nettopp fordi det nå skjer to ting samtidig: både fagfornyelsen, som innebærer fornyelse av innholdet i fagene, og den digitale utviklingen, som gjør at flere og flere nå går over til digitale læringsressurser. Da er det viktig at vi også stimulerer til utvikling av nye læringsressurser.

I hvilken grad dette vil påvirke behovet for ekstra penger, er noe vi nå vurderer inn mot neste års budsjett. I tillegg forventer vi også at kommunene nå har redusert noe på innkjøpene sine de siste årene før fagfornyelsen, og det innebærer også at kommunene vil ha et større rom til å kjøpe bøker eller digitale læringsressurser fra høsten 2020.

Spørsmål 6

Masud Gharahkhani (A) [12:15:30]: «Hallingdal er Norges viktigste turistregion med enormt utviklingspotensial – en distriktsregion som er avhengig av aktiv statlig politikk for å bevare og skape nye kompetansemiljøer.

Vil regjeringen bidra aktivt til å beholde og etablere nye statlige arbeidsplasser i Hallingdalsregionen?»

Statsråd Monica Mæland [12:15:52]: Regjeringen er opptatt av å føre en distriktpolitikk som gir vekstkraft, likeverdige levekår og bærekraftige regioner i hele landet. Framtiden sikres først og fremst gjennom jobbskaping i private bedrifter. Regjeringen støtter opp om dette med tiltak innenfor kompetanse, innovasjon, næringsutvikling, infrastruktur og gjennom vekstfremmende skattelettelser. Samtidig ser vi at statlige arbeidsplasser bidrar til mer varierte og stabile arbeidsmarkeder.

På samme måte som privat sektor omstiller og effektiviserer seg, gjør også staten det, bl.a. gjennom digitalisering. Det er positivt, og det skal vi ikke motarbeide. Samtidig har regjeringen ambisiøse mål for den statlige lokaliseringspolitikken.

Regjeringen har et klart mål om å lokalisere nye, oftest lokale kompetansesarbeidsplasser over hele landet, også utenfor de største byene. Derfor har regjeringen så langt flyttet ut og etablert om lag 860 arbeidsplasser utenfor Oslos arbeidsmarkedsregion, som en del av det-

te arbeidet. Det er langt mer enn de rød-grønne gjorde da de styrte.

Arbeidet med å etablere og flytte statlige arbeidsplasser ut av Oslos arbeidsmarkedsregion er også slått fast i Granavolden-plattformen. Nye arbeidsplasser skal som hovedregel etableres utenfor Oslo, og vi følger opp plan for lokalisering som ble lagt fram i 2017.

Et annet grep som nå tas, er å sikre en mer helhetlig oversikt og koordinering av flytting, nedlegging og opprettelse av statlige arbeidsplasser. Ved strukturendringer vil regjeringen sikre en fortsatt god regional fordeling av statlige kompetansearbeidsplasser. Målet er å redusere negative, samlede virkninger i enkelte regioner.

Det er også viktig å minne om at desentraliseringsreformen vi gjennomfører i regionene, også vil medføre flytting av arbeidsoppgaver fra staten og ut i regionene. Særlig gjelder dette Statens vegvesen og sams vegadministrasjon.

Som kommunal- og moderniseringsminister har jeg et koordineringsansvar for den nasjonale politikken, men det er fortsatt slik at sektorprinsippet gjelder, og det er hver enkelt statsråd som står ansvarlig for sine underliggende etater. Mange regioner er opptatt av fordeling av statlige arbeidsplasser. Det er positivt at regioner ønsker å bidra med engasjement og kunnskap om utviklingen i det regionale arbeidsmarkedet, hvilke fortrinn regionen har, bl.a. i form av kompetansemiljøer, utdanningstilbud og annen infrastruktur. Jeg opplever at vi har en god dialog med de regionale myndighetene, også med Hallingdal.

Regjeringen er først og fremst opptatt av å skape varige arbeidsplasser i privat sektor, og jeg noterer meg at arbeidsledigheten, særlig i Distrikts-Norge, er lavere enn den har vært på mange år.

Masud Gharahkhani (A) [12:18:41]: Jeg håper jo at kommunalministeren er ute og lytter til Distrikts-Norge. Hvis man lytter til ordførerne i Hallingdal, er de klar på at de opplever en enorm sentralisering, at inntektsystemet er lagt om slik at man ønsker å tvinge kommuner i distriktene til å slå seg sammen, at de stedlige tjenestene som skal gi trygghet – som politi – blir svekket, og at dette går ut over selve samfunnsfundamentet Norge er bygget på, nemlig at uavhengig av hvor i landet man bor og størrelsen på lommeboka, skal man ha god tilgang til velferdstilbud, som igjen er en forutsetning for at næringsliv vil etablere seg i distriktene.

Derfor er spørsmålet mitt til statsråden: Vil hun ta initiativ til å møte kommunene i Hallingdals-regionen for å lage en forpliktende plan for hva slags statlige arbeidsplasser man har i dag, hva som skal styrkes, og hva man kan etablere i fremtiden? Realiteten for Hallingdal

og mange andre regioner i distriktene er at samtidig som det har blitt 4 000 flere statlige arbeidsplasser her i Oslo, har det gått i minus for Hallingdals-regionen.

Statsråd Monica Mæland [12:19:39]: Jeg møter når som helst ordførerne i Hallingdal. Det er ikke så veldig lenge siden jeg møtte dem. På vei til LOs kartellkonferanse hadde jeg et godt møte med regionrådet i Hallingdal. Jeg opplever at de er dyktige til å framheve Hallingdals styrker, har spenstige planer for hvordan de skal profilere Hallingdal i den nye Viken-regionen, og at man har klare både forventninger og ønsker om statlige arbeidsplasser. Jeg kommer ikke til å lage noen plan for statlige arbeidsplasser i Hallingdal, det tilligger det ikke meg å gjøre. Det er ikke sånn at vi har én politikk for Hallingdal, én for Arendal og én for Alta. Vi har én nasjonal politikk for utflytting av statlige arbeidsplasser. Mens denne regjeringen har ambisjoner og flytter ut arbeidsplasser, gjorde ikke den rød-grønne det, så den utålmodigheten man nå viser overfor denne regjeringen, framviser en slående dom over egen politikk på akkurat det området. Men vi skal flytte ut arbeidsplasser, vi skal etablere arbeidsplasser.

Masud Gharahkhani (A) [12:20:42]: Statsråden tar feil om hva den rød-grønne regjeringen gjorde, men la oss holde oss til Hallingdal. Hadde man hatt en kommunalminister som faktisk ville koordinere og være konkret, ville kommunene hatt en garanti for at det ble flere politifolk. Da ville man hatt en garanti for statlig hjelp til å få på plass en desentralisert sykepleierutdanning, så man kunne rekruttert og gitt et nødvendig og godt velferdstilbud til innbyggerne. Hadde man lyttet til barnevernet, ville man hatt en satellittavdeling av Statens barnehus. En kommune som investerer 100 mill. kr i et tinghus, ville vite at det er et tilbud som skal bestå og styrkes for fremtiden – og man bør ikke rase trafikkstasjonen ved Gol, men heller bruke den til å satse på mer utekontroller, for den har en strategisk beliggenhet når det gjelder øst-vest-aksen. Det er dette distriktspolitikk handler om – at man har en regjering som vil stille opp for kommunene, lytte til deres behov og stille opp med konkrete resultater. Men det jeg hører, er at statsråden ikke ønsker å ta initiativ når det gjelder de konkrete eksemplene jeg nå har nevnt, til å levere på disse områdene til regionene.

Statsråd Monica Mæland [12:21:49]: Jeg er litt usikker på hva representanten spurte om. Jeg opplever nå at representanten ønsker at regjeringen skal ha en egen statsråd som styrer utdanningssektoren, justissektoren, samferdselssektoren – en rekke sektorer. Det har aldri vært etablert i noen regjering, så vidt jeg vet. Sektorprinsippet består. Det tror jeg det vil gjøre i en rød-

grønn regjering, og det gjør det i hvert fall i denne regjeringen. Men vi har tatt grep for å ha en større grad av samordning. Så har jeg lyst til å si at staten er ikke staten, og staten kommer ikke til å være i staten. Staten digitaliserer. Staten effektiviserer. Det er vi nødt til å gjøre. Men det vi ser, er at i denne perioden har andelen ansatte i sentraladministrasjonen av staten gått ned, mens vi har økt antall ansatte i Nav, i bufetat, i politiet. Dette er virksomheter som er ute, som er desentraliserte, og som er der folk er.

Spørsmål 7

Presidenten: Dette spørsmålet, fra representanten Lise Christoffersen til kommunal- og moderniseringsministeren, vil bli tatt opp av representanten Anne Sandum.

Anne Sandum (A) [12:23:00]: «Hvordan ser statsråden og regjeringen for seg at Viken fylkeskommune skal klare å gi et fullverdig og godt tilbud til fylkets 1,2 millioner innbyggere når utgangspunktet vil være at Viken fylkeskommune starter med å måtte nedskalere budsjettet med ca. en kvart milliard kroner sammenlignet med hva Akershus, Buskerud og Østfold fylkeskommuner i dag har?»

Statsråd Monica Mæland [12:23:24]: Regjeringen er opptatt av å gi fylkeskommunene økonomisk forutsigbarhet når regionreformen gjennomføres. I forslaget til nytt inntektssystem har vi derfor foreslått kompensasjons- og overgangsordninger som sikrer at det blir små endringer i inntektene neste år. Disse ordningene gir stabilitet i inntektene, slik at fylkene unngår store tilpasningsproblemer i 2020.

For Vikens del har vi anslått at endringene i inntektssystemet vil gi en reduksjon i rammetilskuddet på 57,5 mill. kr når kompensasjonsordningen tas med. Det tilsvarer 49 kr per innbygger. I tillegg foreslår vi en overgangsordning, slik at effekten det første året for Viken blir en reduksjon på drøyt 14 mill. kr, eller 12 kr per innbygger. Det er godt innenfor det fylkeskommunen kan håndtere, og langt mindre enn de 250 mill. kr som representanten Christoffersen viser til. Fylkeskommunene som blir en del av Viken, hadde til sammenlikning et budsjett på godt over 12 mrd. kr i frie inntekter for 2018.

Jeg skjønner at det koster å gjennomføre store organisatoriske endringer. Ifølge inndelingsloven skal staten gi delvis kompensasjon for engangskostnader knyttet til fylkes- og kommunesammenslåinger. Da Stortinget vedtok sammenslåingen av Nord- og Sør-Trøndelag, foreslo vi en standardisert modell for dekking av kostnader ved fylkessammenslåinger. Stortinget sluttet seg til

denne modellen, der det utbetales 15 mill. kr per fylke til en sammenslåing. Viken har fått utbetalt 45 mill. kr gjennom denne ordningen og er således den regionen som har fått utbetalt det største tilskuddet til sin prosess.

Jeg har forståelse for at en fylkessammenslåing er krevende og krever stor innsats av både ansatte og folkevalgte. Men reformen gir også fylkeskommunene nye muligheter. Færre fylkeskommuner gir grunnlag for sterkere regioner som kan gi bedre tjenester og drive en mer samordnet samfunnsutvikling.

Vi har ikke foreslått regionreformen for å spare penger, men på lang sikt er det klart at sammenslåing gir grunnlag for å redusere kostnadene og effektivisere driften, kanskje særlig innenfor administrasjon. Samtidig er det fylkeskommunene selv som må vurdere både kostnader og gevinster ved de valgene de tar, og det er en oppgave jeg er trygg på at fylkene ivaretar på en veldig god måte.

Anne Sandum (A) [12:25:50]: På sikt, gjennom fire år – fylkeskommunene må ha fireårsbudsjetter – vil man fra regjeringens side trappe ned utbetalingene til fylkeskommunene som skal slås sammen til Viken fylkeskommune, med 137,4 mill. kr. I tillegg er de 45 mill. kr som Viken har fått i forbindelse med omorganiseringen, på langt nær nok. Nå sist er det bevilget 120 mill. kr ekstra fra de tre fylkeskommunene for å kunne gjennomføre det man er nødt til i denne omorganiseringen. Så 250 mill. kr er nok ikke å ta i. 250 mill. kr er mye penger selv om man har et budsjett på 12 mrd. kr. 250 mill. kr er 300 lektorer – det er alle lærerne på Drammen videregående skole ganget med to. Det er all skoleskyss i Akershus pluss litt til. (Presidenten klubber.)

Betyr det at statsråden mener at Viken skal kutte i tilbudet?

Presidenten: Presidenten ber om at man respekterer taletiden. Man har ett minutt.

Statsråd Monica Mæland [12:27:05]: Veldig kort: Jeg kjenner meg ikke igjen i tallet. Jeg har ganske nøye redegjort for at det Viken neste år skal redusere driften sin med, er drøyt 14 mill. kr, på et budsjett på over 12 mrd. kr. Det er 12 kr per innbygger. Jeg mener det er langt innenfor det Viken kan håndtere. Når man ser på endringer i demografi, får Viken – i likhet med andre regioner – beholde inntektene på tross av kraftig nedgang i demografi, altså utgifter til 16–18 åringer. Så dette mener jeg er fullt ut håndterbart.

Når det gjelder de valgene de ulike regionene tar, med tanke på organisasjonsendringer, husleiekostnader og innplasseringer, blander jeg meg ikke borti det. Jeg har full tillit til at Viken og de andre treffer de valgene

som er riktige for de ulike regionene, og tar ansvar for de inntekter og utgifter som de påføres i den anledning.

Anne Sandum (A) [12:28:00]: Viken – i likhet med alle de andre fylkeskommunene – vil overta oppgaver fra Statens vegvesen. Viken har regnet ut at de vil trenge 350 ansatte fra Vegvesenet. Vegvesenet mener at antallet er 300 – et spørsmål om 50 mennesker. Når det gjelder hvordan regjeringen ser for seg at man skal finansiere det, vil man finansiere det ved at pengene følger personen, og personen selv kan velge om han vil gå over til fylkeskommunen eller ikke. Dersom 150 av Vegvesenets folk ønsker å gå over til Viken, er det minimum 150 som det da ikke er finansiering for. Det kommer i tillegg til andre nye oppgaver som regjeringen mener skal finansieres via rammen.

Jeg spør igjen: Skal Viken kutte i det videregående skoletilbudet og kollektivtrafikken?

Statsråd Monica Mæland [12:29:02]: Det spørsmålet må du rette til Vikens politikere. Det er de som har ansvaret for Viken, det er de som tar ansvaret, og det er de som vedtar budsjetter.

Når det gjelder forandringer knyttet til sams vegadministrasjon, pågår de nå. De tilbakemeldingene jeg har fått fra både samferdselsministeren og fylkene, er at det er gode forhandlinger og gode prosesser.

Vi har i dag en pool med mennesker som utfører oppgaver i Statens vegvesen. De oppgavene skal overføres til fylkene, men vi kan jo ikke ha en situasjon hvor fylkene sier nei takk til menneskene og ja takk til oppgavene og pengene. Derfor har vi innrettet oss på en litt annen måte enn vi gjør med en del andre oppgaver. Men staten skal ikke sitte igjen med et overskudd i den anledning. Pengene skal følge oppgavene, og menneskene skal følge oppgavene. Det har jeg tillit til at man finner gode løsninger på i hver enkelt region.

Spørsmål 8

Presidenten: Dette spørsmålet, fra representanten Geir Inge Lien til næringsministeren, er overført til klima- og miljøministeren som rette vedkommende.

Geir Inge Lien (Sp) [12:30:11]: «Det gjennomføres nå sedimentanalyser ved verftene. I noen fylker er det lagt opp til smidige og konstruktive prosesser, men i mitt hjemfylke blir verftene hardt rammet av hvordan dette er lagt opp av Fylkesmannen. Det er risiko for at flere verft vil få store problemer med å håndtere utgiftene.

Mener statsråden det er akseptabelt at verftnæringen i enkelte fylker, som i Møre og Romsdal, blir påført uhåndterbare kostnader i denne prosessen, når det har

vist seg at andre fylker legger opp til en helt annen gjennomføring?»

Statsråd Ola Elvestuen [12:30:56]: Det har i lang tid pågått et arbeid med opprydding i forurenset sjøbunn i Norge. Hovedprinsippet i arbeidet er at det er forurenser som er ansvarlig for å rydde opp i forurensningen og for å betale for oppryddingen.

Fylkesmannen følger opp en liste på ca. 100 skipsverftlokalteter som ut fra forurensningssituasjonen er prioritert. For å sikre en helhetlig oppfølging av arbeidet har Miljødirektoratet jevnlig kontakt med fylkesmennene. Dette arbeidet er et av de høyest prioriterte fagområdene i embetsoppdraget til fylkesmennene. Fylkesmannen i Møre og Romsdal følger opp 17 prioriterte verftslokalteter og er det fylket i Norge som har flest prioriterte verft. Fylkesmannen i Møre og Romsdal har pålagt de fleste av verftene å gjennomføre supplerende undersøkelser og tiltaksplan for opprydding i sjøbunnen. Dette er en viktig del av arbeidet med å kartlegge forurensningstilstanden i sjøbunnen ved verftene og for å vurdere nødvendige tiltak. God kartlegging på forhånd vil også sikre kostnadseffektive tiltak. Fylkesmannen har fra arbeidets oppstart hatt dialog med verftene nderveis og deltatt i møter. Fylkesmannen har vært imøtekommende overfor verftene når det gjelder fristutsettelse på svar av både varsel og pålegg, og har etter søknad gitt verftene flere måneder i fristforlengelse for å svare på varsel og for å fremme eventuell klage på pålegg.

Fylkesmannen i Møre og Romsdals arbeid med skipsverft er i tråd med det nasjonale arbeidet med opprydding ved prioriterte skipsverft og oppdraget som er gitt til Fylkesmannen i årets tildelingsbrev. Verft som ligger i de prioriterte områdene i andre fylker, og som er ferdig ryddet, har selv finansiert opprydding av sine ansvarsområder. Variasjonene mellom de ulike fylkene og mellom ulike verft i det enkelte fylket har hovedsakelig knyttet seg til framdriften av oppryddingsarbeidet og ikke til det økonomiske ansvaret.

Geir Inge Lien (Sp) [12:32:48]: Det stemmer at Fylkesmannen har fått beskjed fra regjeringa om å følge opp dei tiltaka som må til, mens verfta meiner at ei evaluering må ferdigstillast og liggje som eit grunnlagsdokument. Kan statsråden no akseptere krava frå verfta om at ei slik evaluering må ferdigstillast før tiltak vert sette i verk? Og korleis kan verfta verte pålagde nye kostbare undersøkingar før ein har fått kartlagt om alle dei utførte tiltaka har hatt nokon effekt?

Statsråd Ola Elvestuen [12:33:26]: Det er to litt ulike saker, for den evalueringen som vi skal gjennomføre, er igangsatt, og den er satt ut til en ekstern konsulent fra

Miljødirektoratet. Men det gjelder i de områdene som har hatt en opprydding, og som er litt annerledes. Der det har vært områdeopprydding, som i Oslo, Tromsø, Harstad, Trondheim, Sandefjord og Puddefjorden, bør det være en evaluering, men der er det altså en litt annen situasjon. Men også i de områdene er det sånn at om man har hatt kjent forurensere, har de vært med på finansieringen i de områdene. Så arbeidet som går på opprydding rundt verft, vil gå videre med Fylkesmannen, og den kontakten som verftene må ha, må være med Fylkesmannen i den videre prosessen.

Geir Inge Lien (Sp) [12:34:23]: Verfta har vore der i generasjonar. Det er verft som har lege der i hundre år og drive med båtbygging. Dei har fått grønt lys for drifta, og staten har til kvar tid godkjent dei produkta som har vore brukte, men som no i seinare tid har vorte forbodne ut frå miljøomsyn. Dette er ei stor belastning, og det er, så vidt eg veit, òg andre enn verfta som har bidrege til forureininga. Dette er ei stor belastning for verfta og ei veldig usikkerheit med tanke på økonomi. Det er dyrt, kostbart, og vil òg kunne – som eg sa innleiingsvis – slå føtene unna ein del av verfta. Dei har ikkje mogelegheit til å bere dei kostnadene som det her vert lagt opp til, samanlikna med andre plassar i fylket, der ein har vore smidigare.

Vil statsråden kunne ta på seg ein del av kostnaden, eller heile rekninga, som no vert pålagd, i og med at vi ser at det er staten som har gjeve grønt lys for dei midla som har vore brukte, men som er forbodne no?

Statsråd Ola Elvestuen [12:35:28]: Det er ikke noe annerledes enn for annen industri som tidligere var betydelige forurensningskilder, men som har fått strengere krav og ryddet opp etter hvert. Her har det vært en forurensning, det er forurensede sedimenter, og man trenger en opprydding. Vi legger til grunn, som for noen områder i Oslo og dem jeg nevnte, der det er kjent forurensere, at de også er med og betaler for sitt ansvar – selv om staten også går inn der det ikke er kjent forurensere. Hvis også andre kan være kilden til forurensningen, er det en del av det som må kartlegges under den prosessen vi nå er inne i – om flere skal være ansvarlige for oppryddingen.

Spørsmål 9

Jan Böhler (A) [12:36:47]: Jeg vil gjerne stille følgende spørsmål til arbeids- og sosialministeren:

«Under behandlingen av Meld. St. 30 (2015–2016), Fra mottak til arbeidsliv – en effektiv integreringspolitikk, vedtok Stortinget i juni 2016 det enstemmige forslaget fra kommunal- og forvaltningskomiteen om at

«Stortinget ber regjeringen utarbeide tydeligere retningslinjer for Nav som sikrer at fellesskapet ikke betaler livsopphold til personer som kan, men ikke vil delta i arbeid eller aktivitet av religiøse eller ideologiske årsaker».

Hvordan vurderer statsråden at situasjonen er på dette området i dag, og hvordan arbeider regjeringen med den videre oppfølgingen av vedtaket?»

Statsråd Anniken Hauglie [12:37:35]: I regjeringens svar på et Dokument 8-forslag fra Arbeiderpartiet fra våren 2018 framgår det at dagens regelverk er tydelig på at Nav kan stanse ytelser til personer som nekter å ta imot arbeid eller arbeidsrettede tiltak av religiøse eller ideologiske årsaker.

Arbeids- og velferdsdirektoratet har meddelt departementet at de mener dagens retningslinjer gir tydelige og klare føringer. Det framgår f.eks. i rundskrivet om dagpenger at det ikke er rimelig grunn til å nekte å mota tilbud om arbeid dersom dette er begrunnet med at man ikke får en tilpasset arbeidsavtale forenlig med tro, ønsker eller livssyn.

Direktoratet har fått tilbakemeldinger fra enkelte veiledere på Nav-kontor som synes det kan være krevende å stå i en veiledersituasjon eller å forsvare en avstengning av ytelser. Dette er derfor en problemstilling som tematiseres i arbeids- og velferdsetatens sentrale opplæringsprogram, som bl.a. inneholder en fordypningsmodul i tverrkulturell veiledning. Men dette skyldes altså ikke at regelverket er uklart eller ukjent. Jeg har ikke fått noen rapporter fra Arbeids- og velferdsdirektoratet som tyder på at dette er en stor utfordring.

Jeg kan forsikre representanten om at regjeringen står fast på at personer ikke uten videre kan takke nei til arbeid eller aktivitet av religiøse eller ideologiske årsaker uten å risikere at offentlig støtte fratras dem eller reduseres. Regjeringen arbeider også, bl.a. gjennom integreringsstrategien, for å understøtte at innvandrere skal komme i arbeid, ved å stimulere til arbeid og stille krav.

Jan Böhler (A) [12:39:20]: Jeg takker for svaret. Jeg mener det er grunn til bekymring for dette. Særlig kvinner med bakgrunn fra land der det er et betydelig innslag av islamistisk fundamentalisme, altså kvinner med bakgrunn fra land som Somalia, Pakistan, Irak, Afghanistan og noen land til, skiller seg ut med høy ledighet. Da må vi se på hva som kan være mulige grunner. Det var lokale Nav-ledere som tok opp dette, bl.a. i reportasjer i media, før det ble tatt opp her i Stortinget i 2016, og mente at praksisen på dette feltet ikke var god nok.

Når jeg har spurt dem som jobber på lokale Nav-kontor, om det har skjedd noe siden vedtaket i 2016, om de har fått noen nye beskjeder, nye kurs, skoling osv.,

har de jeg har snakket med, ikke registrert det. Det er det som er bakgrunnen for spørsmålet.

Statsråd Anniken Hauglie [12:40:24]: Det er vanskelig å skulle vurdere hvordan det kurses på det enkelte Nav-kontor, men det som i hvert fall er viktig å understreke, er at det ikke er regelverket det er noe problem med i denne sammenheng. Man har full mulighet til å stanse ytelser på dette grunnlaget, og at det skal være mulig å gjøre det, mener jeg også er riktig. Så registrerer jeg også i tilbakemeldingen fra direktoratet at det kan være en del veiledere som synes det er vanskelig å stå i den situasjonen, av kanskje litt ulike grunner. Det er viktig at det enkelte Nav-kontor tar tak i det hvis de selv opplever at det er vanskelig. Det er viktig at de setter det på dagsordenen i egen organisasjon og sørger for at man får den opplæringen som kreves, og at man trykkes i situasjonen når man skal stanse ytelser.

Det kan nok være ulike grunner til at arbeidsledigheten er høy blant innvandrerbefolkningen. Det kan være kompetanse, språk, kjennskap til arbeidsmarkedet og den slags, men slik sett er det gledelig å se at arbeidsledigheten nå synker, også blant innvandrere.

Jan Böhler (A) [12:41:25]: Nå mente jeg ikke generelt blant innvandrere. Jeg mente de spesielle kvinnene med bakgrunn fra landene der islamistisk fundamentalisme så absolutt er til stede. Men jeg vil gjerne, i et tilleggsspørsmål, spørre om vi ikke burde vektlegge dette, ikke bare på kurs for Nav-ansatte, men også i introduksjonsprogrammet for dem som kommer til landet, og i arbeidstreningskurs, tiltakskurs, som Nav har. Jeg har tidligere sett kurs der det har vært kvinner alene, altså kvinner og menn atskilt, der det har vært kvinner som ikke har kunnet se på menn, osv. Man burde ta opp de problemstillingene veldig eksplisitt i disse arbeidstreningskursene, slik at de forbereder seg på det før de skal ut i jobb eller tiltak, og bygge en innstilling overfor det fra start.

Statsråd Anniken Hauglie [12:42:27]: Jeg er helt enig med representanten Böhler i at det er viktig at innvandrere generelt sett kommer seg i arbeid, ikke minst at kvinner som kanskje holdes hjemme av kulturelle årsaker, definitivt får hjelp til å kunne bli selvforsørgende. Som jeg nevnte i mitt hovedsvar, jobbes det nå med å reformere introduksjonsordningen – den har vært for dårlig på mange områder – og arbeidslinjen vektlegges særlig i endringene av den. Introduksjonsordningen ligger for øvrig under et annet departement, så jeg er ikke helt sikker på hvor langt man har kommet i dette.

Vi har også hatt et arbeid når det gjelder samvittighetsfrihet i arbeidslivet, for å se på hvordan man kan håndtere den type spørsmål. Men regjeringens linje lig-

ger helt fast. Det skal ikke være mulig å kunne si nei til arbeid av religiøse eller ideologiske årsaker. Det er viktig at det regelverket er tydelig. Samtidig er det viktig at Nav sørger for at de av medarbeiderne som synes dette er vanskelig å håndheve, får den hjelpen de trenger.

Spørsmål 10

Marit Knutsdatter Strand (Sp) [12:43:41]: Spørsmålet lyder:

«Regjeringa kutter 180 mill. kroner til rassikring av veier i revidert nasjonalbudsjett, selv om Statens vegvesen står klare med nye prosjekt. Sia 2011 har rassikring av E16 Kvamskleiva hatt førsteprioritet i Region øst. 10. mai raste stein større enn bilhjul ut i veien på streknin-gen. 13. mai aksjonerte barneforeldre mot skoleskyssen, som passerer hver ukedag.

Må liv gå tapt før regjeringa vil prioritere rassikring, eller forstår ikke statsråden frykten lokalbefolkningen har for liv og helse når de må passere Kvamskleiva?»

Statsråd Jon Georg Dale [12:44:23]: Eg forstår veldig godt den frykta folk føler når dei bur i eit rasutsett område. Eg kjem sjølv frå eit slikt område. Det er av og til med livet til låns, føler ein, når ein set seg inn i bilen. Eg forstår veldig godt utolmodet til veldig mange også andre plassar i landet som har dette som kvardagen sin.

Samtidig er det slik at justeringane i dette reviderte nasjonalbudsjettet er ei tilpassing til det faktiske behovet til prosjekt som allereie er starta opp. Det hindrar ikkje at ein kan starte opp nye prosjekt seinare, i samband med dei ordinære budsjetta, men dette er altså ei tilpassing til løyvingsbehovet til dei prosjekta som allereie er starta opp.

Regjeringa legg til grunn Nasjonal transportplan. I Stortingets vedtak om Nasjonal transportplan ligg E16 Kvamskleiva i andre periode av NTP. Vi er no godt i gang med opptrappinga av rassikringsarbeidet – fordi denne regjeringa har prioritert det veldig høgt. Både det og opptrappinga på fylkesvegane har vore viktig for oss, slik at rassikring kan skje både på riksvegane og på fylkesvegnettet.

No ligg vi slik i løypa at vi har starta opp alle prosjekt som låg i første periode av NTP, som strekkjer seg fram til 2022. Det betyr at det vil vere rom i budsjetta for seinare år – viss vi klarer å fortsetje denne opptrappinga – til å sjå på nye prosjekt der det krevst rassikring.

Dette er det eigentleg ikkje noko stort grunnlag for å lage stor politisk strid om. Vi er for rassikring, akkurat som Senterpartiet. I tillegg løyver vi pengar til det. Vi ligg godt an i løypa i dei prosjekta som Stortinget prioriterte høgst. Så håpar eg at vi skal greie å halde oppe tempoet i vegutbygginga i Noreg, og halde oppe tempoet i ras-

sikringa, på ein måte som gjer at stadig fleire nyt godt av det.

Marit Knutsdatter Strand (Sp) [12:46:21]: Alvoret er her og nå. Den 13. mai ble skolebusser tømte for elever. Frykten for steinras i Kvamskleiva nådde nasjonale nyheter. Den 14. mai ville Samferdselsdepartementet drøfte strakstiltak. Statens vegvesen driver jevn oppfølging. Vi har ingen tid å miste, ingen liv å miste.

Veien er avgjørende for fastboende til og fra jobb eller skole, for folk på gjennomreise, for lokal og nasjonal så vel som internasjonal næringstransport og for folks arbeidsplasser. Norges Lastebileier-Forbund er opptatt av hvor raskt normalsituasjonen blir gjenopprettet, særlig på E16, hvor alle lastebilene kommer hver vinter, når andre fjelloverganger er stengt eller har kolonnekjøring. Planen for utbedring er klar. Elleve svinger som hindrer modulvogntog, bl.a., vil bli fjernet.

Hva vil statsråden si til dem som er avhengige av Kvamskleiva for å komme dit de skal? Når vil statsråden gjøre veien pålitelig for lastebilsjåfører og barnefamilier – og ikke skyve andre del av NTP foran seg?

Statsråd Jon Georg Dale [12:47:24]: Det siste reagerer eg på. Det skulle teke seg ut om regjeringa ikkje følgde opp dei vedtaka Stortinget gjorde. Viss vi ikkje hadde gjort det, hadde representanten frå Senterpartiet hatt grunn til å kritisere meg. Å følgje opp det Stortinget har vedteke, går eg ut frå ikkje var intensjonen til representanten å kritisere.

Når det er sagt, forstår eg veldig godt – som sagt – den frustrasjonen som mange føler fordi utbetringa av vegnettet ikkje kjem raskt nok. Men utbetringa kjem raskare no enn nokon gong tidlegare, fordi denne regjeringa har satsa på samferdselssektoren som ingen regjeringar har gjort før oss, som gjer at investeringsnivået på drift og vedlikehald av norske vegnett har gått opp med 75 pst. sidan 2013. Det er også det som først og fremst gjev håp til dei som no har prosjekta sine litt lenger ute i prioriteringsrekkefølga som er fastsett av Stortinget. Til dei er svaret: Fatt mot, denne regjeringa kjem til å fortsetje å byggje ut infrastruktur i heile landet også i åra som kjem.

Marit Knutsdatter Strand (Sp) [12:48:26]: Da må vel ambisjonsnivået være å få Kvamskleiva inn i første del av NTP.

Statens vegvesen har en byggherreorganisasjon i Bagn som er klar til å begynne arbeidet i Kvamskleiva så snart de er ferdig i Bagn. Å flytte en lokalt forankret byggherre en relativt kort avstand vil gi gevinst for gjennomføring av prosjektet og spare mange midler – framfor å flytte anleggsplassen helt ut og eventuelt tilbake igjen i dalen på et senere tidspunkt.

Det er i disse dager oppdatert et dokument som med en bevilgning kan gi oppstart innen tre måneder. Men planer er ferskvare. Kommer ikke prosjektet i gang innen rimelig tid, må anlegget rigges ned. Planer må oppdateres, med den kostnaden det har, om tre til fem år. Å bygge nå vil støtte opp om statsrådets ønske om å få på plass hele veistrekninger framfor å bygge stykkevis og delt. Dette er rasjonelt.

Vil statsråden bli trafikantenes helt – de trafikantene som ferdes her – kan han bidra til flere midler til rassikring av Kvamskleiva i revidert nasjonalbudsjett i år.

Statsråd Jon Georg Dale [12:49:27]: Det er veldig sjeldan eg får ta stilling til om eg kan verte helt eller ei. Det er vanskeleg å avslå, det må eg berre vedgå.

Situasjonen er likevel at det ikkje er gjeve at det er dei entreprenørane som allereie er i eit område, som får neste anbod. Eg er til liks med representanten oppteken av at vi skal opptre så rasjonelt som mogleg, slik at vi held kostnadene for prosjekta nede og får gjort mest mogleg for kvar krone som er løyvd.

Det gjer at det som skal til for å lykkast med vidare opptrapping av rassikring, er at regjeringa får fortsetje arbeidet sitt med å trappe opp. Vi har kome ganske langt – samanlikna med dei rammene som i utgangspunktet var lagde til grunn i Nasjonal transportplan – i den opptrappinga. Det bidreg til at stadig nye prosjekt kjem til å oppleve rassikring rundt seg. Det er viktig både for næringstransporten og, ikkje minst, for alle dei som bur langs ein veg som dei med all grunn opplever som for utrygg i for mange tilfelle i løpet av eit år.

Spørsmål 11

Emilie Enger Mehl (Sp) [12:50:41]: «Elverum trafikkstasjon ble åpnet i 2015. 20. mai kom sjokkbekjeden om at den foreslås nedlagt fra 2021. Skjer det, mister en hel region sitt servicetilbud for kjøretøy og kjøreopplæring. Folk fra Sør-Østerdal får opptil flere timers reisevei til Hamar, selv for enkle ting som fornying av førerkort eller henting av prøveskilt. Mange arbeidsplasser er knyttet til bil, og Norges største trafikksikkerhetssenter ligger i nabokommunen Våler.

Ser statsråden at det er viktig for Elverum å beholde trafikkstasjonen?»

Statsråd Jon Georg Dale [12:51:27]: Eg ser at det er viktig – ikkje berre for innbyggjarane i Østerdalen, men i alle delar av landet – at vi klarer å lykkast med det store omstillingsarbeidet som no skjer i Statens vegvesen. På nokre område handlar det om å gjere tilbodet meir desentralt, med andre ord flytte det frå trafikkstasjonen og heilt inn i huset til folk, ganske enkelt fordi vi digita-

liserer tenestene. Det er det mest desentraliserte tilbudet vi kan gje – viss folk slepp å reise i det heile og kan fikse mange av dei problema dei har, i møte med det offentlege direkte frå pc-en heime, er det ei desentraliseringsreform i det.

Så er eg oppteken av at det forslaget som kom frå Statens vegvesen den 20. mai, og som eg enno ikkje har teke endeleg stilling til, har nokre spørsmål ved seg rundt korleis ein bidreg til at brukarane av tenestene opplever at det er gode tilbud nær dei. Det kan ganske enkelt vere slik at viss ein skal avvikle førarprøva, f.eks., kan det vere lettare å flytte sensor enn å flytte alle som skal køyre opp. Det gjer at eg i oppdraget til Statens vegvesen – viss dei gjer endringar i strukturen – har bedt dei om å sjå på kva slags kompensierende tiltak som kan settast i verk for å ta vare på brukarane av tenestene rundt om i heile landet. Vi går no igjennom denne rapporten frå Statens vegvesen – dette forslaget som dei har levert. Det betyr at eg ikkje har konkludert med at det vert som dei har føreslått. Men vi går no grundig igjennom det arbeidet, og vi gjer også vurderingar av om dei i tilstrekkeleg grad har svart på det oppdraget dei fekk, knytt til kompensierende tiltak og knytt til om lokaliseringa er i tråd med dei nasjonale føringane som f.eks. gjeld for lokalisering av statlege arbeidsplassar.

I sum betyr det at eg ikkje har nokon endeleg konklusjon på dette, men eg synest det er legitimt at alle som opplever diskusjon rundt tilbudet, engasjerer seg for å halde eit best mogleg brukartilbod så nær seg som mogleg. Og det er i stort det dette legg til rette for, for vi kjem til å digitalisere veldig mange av dei løysingane ein i dag må møte opp på trafikkstasjonen for å få.

Emilie Enger Mehl (Sp) [12:53:41]: Hvis man legger ned trafikkstasjoner i hele landet, må innbyggerne reise lenger for å få hjelp. Det koster mer i både penger og tid, og det er gjerne tid man må ta av sin egen arbeidstid, for trafikkstasjonen er vanligvis åpen mens folk er på jobb. Og det er ikke alle som har mulighet til å bruke digitale tilbud, f.eks. eldre, som gjerne trenger å kunne møte opp og snakke med en fysisk person. Det er heller ikke alt som egner seg for internett. For eksempel er det vanskelig å kjøre opp fra en datamaskin hjemme, og det er vanskelig å forhindre juks på teoriprøven hvis man skal ta den på sin egen pc. Autoriserte Trafikkskolers Landsforbund, ATL, har beregnet hva kostnaden vil bli for brukerne. For Elverum sin del er det opplyst at innsparingen ved nedleggelse vil være på 1 750 000 kr. ATL har beregnet at økte kostnader for brukerne er over 5 mill. kr. Det er en differanse på over 3 mill. kr der. Synes statsråden det er greit å flytte regningen fra staten og over på privatpersoner og brukere, som må betale mer for å få brukt tjenestene når de sentraliseres?

Statsråd Jon Georg Dale [12:54:51]: Dette har eg faktisk tenkt å høyre litt med Senterpartiet om, for å leggje ned trafikkstasjonar, f.eks. i Hedmark, har dei god erfaring med. Det gjorde dei jo på Hamar då dei sat i regjering. Det høyrer ut som dei har gløymt det no. Eg trur mykje av den argumentasjonen som representanten bruker, også kunne vore brukt mot den endringa dei gjorde då. Men la oss ikkje dvele ved fortida.

Eg har sagt at det som vi no ser på frå vår side, er om Statens vegvesen i tilstrekkeleg grad har funne løysingar som gjer at vi slepp å flytte dei som skal køyre opp, men flyttar sensor i staden. Den typen vurderingar sit vi no og skal gjere. Det betyr at ingen konklusjon er trekt.

Eg er grunnleggjande sett einig med representanten i at det viktigaste med offentlege tenester er at dei er tilgjengelege for innbyggjarane. Digitalisering vil løyse mykje av det, og andre løysingar, som f.eks. at sensor flyttar seg, kan løyse andre delar av det. Då er det strengt teke ikkje kontorbygget som er det viktigaste.

Emilie Enger Mehl (Sp) [12:55:54]: Det er jo foreslått nedleggelse ikke bare på Elverum, men i hele landet, som en del av en større omorganisering i Vegvesenet. Nå vil man sentralisere trafikkstasjonene, halvere antall steder man kan ta lappen, og det gir et dårligere tilbud for innbyggerne. Og som ved de fleste andre sentraliseringsprosjekter regjeringen har gjennomført, er argumentasjonen fra Vegvesenet også denne gangen at vi trenger sterkere kompetansemiljøer, som vil gi bedre kvalitet og øke trafiksikkerheten. Da er mitt spørsmål til statsråden: På hvilken måte er kompetansen og kvaliteten ved trafikkstasjonene i dag så dårlig at de ikke kan opprettholdes?

Statsråd Jon Georg Dale [12:56:31]: Disse svara skal ein få når eg har teke stilling til det forslaget som Statens vegvesen har levert. Det har eg ikkje gjort enno, og det burde glede representanten, for det betyr jo at det er håp for fleire vurderingar av korleis vi bidreg til best moglege tilbud til innbyggjarane.

Men det er ikkje rett at vi f.eks. halverer talet på tenestestader. Vi går frå 74 til 52 i forslaget frå Statens vegvesen ved fleire av dei er det delar av tilbudet som vert endra på. Men vi har altså ikkje teke endeleg stilling til dette. Det som skjer i Statens vegvesen no, i det forslaget som dei har levert, er i stor grad at ein sikrar at Statens vegvesen framleis er til stades i heile landet, både gjennom at dei flyttar i overkant av 1 800 årsverk til dei nye regionane, og gjennom at dei føreslår å flytte nye 270 årsverk ut av Oslo. Det er veldig få omstillingar vi har sett dei 25 siste åra der etatane sjølve føreslår det. Det vitnar om at vi jobbar godt med å flytte arbeidsplassar ut, ikkje sentralisere dei i Oslo.

Spørsmål 12

Marit Arnstad (Sp) [12:57:54]: «Styret ved Nord universitet har vedtatt å sende rektors forslag om ny studiestedsstruktur på høring med høringsfrist 15. juni. Et moment i debatten er søkningen til de ulike studiestedene. Vi er gjort kjent med at man på fakultetsnivå, på tross av god søkning, planlegger for nullopptak for flere studier, blant annet i Steinkjer.

Kan statsråden bekrefte dette, og hva mener hun i så fall om at det planlegges for en slik de facto avvikling av studietilbud midt under en høring hun selv har sagt blir avgjørende viktig?»

Statsråd Iselin Nybø [12:58:31]: Det er helt riktig, som representanten sier, at Nord universitet har bestemt at det i 2019 ikke skal tas opp studenter, altså såkalt nullopptak, på enkelte utdanninger. Blant dem er mastergrad i journalistikk og kommunikasjonsarbeid og bachelorgrad i 3D art og i spill- og opplevelsesteknologi. Mastergraden i journalistikk ligger i Bodø, de andre jeg nevnte, ligger i Steinkjer.

Nullopptak er ikke det samme som nedleggelse av studier eller utdanninger. Det kan være flere grunner til at et universitet eller en høyskole har nullopptak. En grunn kan være at det er for få søkere til utdanningen, sånn at det ikke er bærekraftig for universitetet å tilby det.

En annen grunn kan være at universitetet jobber med å styrke fagmiljøet som skal tilby utdanningen, f.eks. ved å rekruttere fagpersoner. Det er noe som kan ta tid, og i perioden fram til de riktige personene er ansatt for å undervise, kan universitetet beslutte at det ikke skal tas opp nye studenter. Departementet har vært i kontakt med Nord universitet, som opplyser at det er det som er tilfellet for de utdanningene jeg nå nevnte.

En tredje grunn kan være at universitetet vil gjøre en større gjennomgang av studieprogrammet, og at det ikke vil være riktig å ta opp studenter til en utdanning som vil gjennomgå store endringer.

Nord universitet opplyser til oss at det ikke er grunnlag for å anse dette nullopptaket som en avvikling av studietilbudet. Nord universitet setter i verk en rekke tiltak for å styrke utdanningen og forskningen, og de har opplyst at disse nullopptakene er et ledd i det. Nord universitet har også ved andre anledninger brukt nullopptak for å skaffe rom til utvikling og styrking av studieprogrammene.

Generelt synes jeg det er viktig at alle universiteter og høyskoler reflekterer over de utdanningene de tilbyr, sørger for at de har tilstrekkelig høy kvalitet, og gjør de endringene som er nødvendig for å tilpasse seg endringer i det som er studentenes ønske og samfunnets behov. Nullopptak kan være et virkemiddel, og det bru-

kes også av andre universiteter og høyskoler, uavhengig av diskusjoner om studiestedsstruktur.

Som sagt har Nord universitet opplyst at det ikke er noen sammenheng mellom det forslaget til studiestruktur som nå er på høring, og de nullopptakene som representanten kanskje viser til. Jeg forutsetter at styret vurderer studiestedsstrukturen og innspillene som kommer i forbindelse med den høringen som nå er ute, uavhengig av de nullopptakene de nå har bestemt seg for å ha.

Marit Arnstad (Sp) [13:01:19]: Jeg har fått forståelsen av at dette gjelder flere studietilbud innen medieteknologi og medier, at det også gjelder studier i geografi og sosiologi i Steinkjer, og at begrunnelsen der ofte er knyttet til svake søkertall. Det er litt pussig når det gjelder sosiologi, for sosiologi har ikke høye søkertall ved Nord universitet, men de er høyere i Steinkjer enn i Bodø, og da er det litt merkelig at man skal bruke det som begrunnelse for å ha et nullopptak i Steinkjer.

Sjøl om dette ikke trenger å ha en direkte sammenheng, er det lett å tolke det dit hen at dette er starten på en styrt avvikling av studietilbud i Steinkjer, som en har tenkt å flytte til enten Levanger, Stjørdal eller Bodø. Jeg skulle ønske at statsråden kunne ha forsikret oss om at det ikke er tilfellet, og at hun forutsetter at styret ikke tar det med i betraktningen når de går igjennom høringsnotatet fra rektor, men ser helt fritt og utvunget på det.

Statsråd Iselin Nybø [13:02:26]: Jeg legger til grunn og forutsetter at styret tar sin beslutning etter en nøye vurdering og etter at aktørene har fått kommet med sine innspill til den høringen som nå er ute, og at dette ikke er en avgjørende del for styrets beslutning, som jeg mener må tas på bakgrunn av andre ting.

Når det gjelder ulike studier som representanten nevner, er det sånn at det ikke rapporteres inn til departementet når det er nullopptak. Noen opptak gjøres gjennom Samordna opptak, og noen er lokale. Nullopptak kan bestemmes på ulike administrative nivåer, noen ganger er styret informert. Så hvis representanten har spørsmål om konkrete utdanninger, kan vi finne det ut, men da må vi ta kontakt med Nord universitet, for det er ikke opplysninger som kommer til departementet.

Men det er helt riktig, som også representanten sier, at på de utdanningene jeg selv nevnte, ser vi at det ikke er søkertallene som er begrunnelsen, for søkertallene ligger omtrent likt det de har gjort andre år når de har hatt opptak.

Marit Arnstad (Sp) [13:03:30]: Den prosessen som Nord universitet er inne i, er svært viktig, og den høringsprosessen er det mange i det regionale næringsli-

vet og mange regionale aktører som tar svært alvorlig. De vil gjerne at høringsprosessen skal ha en betydning. Det er klart at man blir litt bekymret hvis det er sånn at dekanene på en måte skal kunne styre studietilbudet og gjøre som de vil, uavhengig av den høringsprosessen som foregår. Sånn sett er jeg for så vidt glad for at statsråden i dag sier at dette ikke skal ha noen sammenheng. Jeg håper at Nord universitet vil merke seg det, for også representanter fra regjeringspartiene har her i denne salen kraftig kritisert rektors forslag og sagt at de forutsetter at styret kommer tilbake med en fornyet og endret vurdering av det.

Er det en holdning som statsråden deler?

Statsråd Iselin Nybø [13:04:25]: Jeg mener bestemt at jeg har et godt styre, et styre som er i stand til å vurdere ikke bare alvorligheten i saken, men også innholdet i saken når det kommer til studiestedsstruktur. Jeg oppfatter at de aktørene som nå er i sving og lager sine høringsinnspill, jobber grundig, de går saklig til verks og argumenterer for sitt syn. Jeg er helt sikker på at vi kom-

mer til å få inn mange gode høringsinnspill til den åpne høringen som nå er ute.

Jeg mener også at jeg har et styre som er i stand til å se de nyansene som representanten tar opp her. De er i stand til å se de søkertallene som er der. Men det er ikke til å stikke under stol at universitetet har hatt problemer med å rekruttere ansatte til enkelte av disse studiene, og det er også noe de må jobbe videre med. Jeg er opptatt av at den høringen vi har ute nå, må få gå sin gang. Nå må aktørene få komme med sine synspunkter, og så må styret ta en beslutning basert på totalen og helheten i dette.

Presidenten: Da er den ordinære spørretimen over.

Sak nr. [13:05:34]

Referat

Presidenten: Det foreligger ikke referat. Dermed er sakene på dagens kart ferdigbehandlet. Forlanger noen ordet før møtet heves? – Møtet er hevet.

Møtet hevet kl. 13.06.

